de Afval Spiegel

Rapport

Evaluatie afvalinzameling 2019 t/m 2025 in de gemeente Geertruidenberg

Dossiernummer: 26CC101

Tilburg,, 10 juli 2026

Inhoudsopgave

1. **Inleiding** 3
2. Ontwikkelingen en kaders 4
3. Service 7
   - 3.1 Inzamelvoorzieningen 7
   - 3.2 Tariefstelling afvalstoffenheffing 9
   - 3.3 Ervaringen inwoners 11
   - 3.4 Conclusies 16
4. Milieurendement 18
   - 4.1 Inzamel- en scheidingsresultaten 18
   - 4.2 Samenstelling fijn restafval 22
   - 4.3 Scheidingspercentage per afvalsoort 23
   - 4.4 Samenstelling grof restafval 24
   - 4.5 Conclusies 24
5. Kosten 25
   - 5.1 Tarieven en hoogte afvalstoffenheffing 2025 25
   - 5.2 Nulaanbieders in 2025 26
   - 5.3 Gemiddelde afvalstoffenheffing 2025 26
   - 5.4 Afvalstoffenheffing 2026 27
   - 5.5 Conclusies 27
6. Samenvattende conclusies en adviezen 28
   - 6.1 Samenvattende conclusies 28
   - 6.2 Adviezen 29

Bijlage 1 Keuze voor bron- of nascheiding PMD 31

Contact 34

1. Inleiding

De gemeente Geertruidenberg heeft in de afgelopen jaren grote wijzigingen doorgevoerd in de afvalinzameling, zoals onder andere restafval wegbrengen naar een ondergrondse container in de buurt, inzamelen PMD met een minicontainer, gescheiden inzameling van GFT-afval in de hoogbouw en tariefdifferentiatie.

Doel van de evaluatie is om inzichtelijk te krijgen wat het effect is geweest van de wijzigingen die zijn doorgevoerd. De evaluatie heeft betrekking op het meten van het milieurendement, de kosten en service (onder andere de ervaringen van de inwoners). Voor dit laatste is een enquête uitgevoerd onder een representatief deel van de inwoners.

De evaluatie richt zich op drie fases:

Fase 1 De jaren 2019 en 2020, zijnde de laatste twee volledige jaren vóór de invoering van de eerste fase met wijzigingen, het zogenaamde 'Nieuwe inzamelen'.

Fase 2 De jaren 2023 en 2024, zijnde de eerste twee volledige jaren met het 'Nieuwe inzamelen'.

Fase 3 Het jaar 2025, zijnde het eerste jaar met tariefdifferentiatie.

Toelichting fase 2 en 3

Fase 2 In het najaar van 2021 is de gemeente Geertruidenberg gefaseerd gestart met het ´Nieuwe inzamelen´. Medio 2022 was de gehele gemeente over op het nieuwe systeem. 2023 is het eerste volledige jaar met het ´Nieuwe inzamelen´.

In het nieuwe inzamelsysteem wordt in de laagbouw in de bebouwde kom het herbruikbaar afval zoals GFT+E, PMD en papier aan huis ingezameld en kunnen inwoners het restafval kwijt in een ondergrondse container in de buurt. De oude grijze container is voorzien van een nieuw oranje deksel en wordt gebruikt voor de inzameling van PMD.

Bewoners van appartementencomplexen hebben ook de mogelijkheid om GFT+E te scheiden en PMD kunnen zij kwijt in ondergrondse verzamelcontainers in de nabijheid van de woning. De inzameling van papier is ongewijzigd (aanbieden in dozen en gebundeld).

Inwoners van het buitengebied gebruiken zoals voorheen de container aan huis voor restafval, GFT+E en papier. Voor het aan huis laten inzamelen van PMD hebben zij een extra container met oranje deksel.

Fase 3 Per 1 januari 2025 heeft de gemeente Geertruidenberg tariefdifferentiatie. De Afvalstoffenheffing bestaat uit een vast deel en een variabel deel. De variabele afvalstoffenheffing wordt geheven op de inzameling van restafval. Het uitgangspunt hierbij is 'de vervuiler betaalt', waarbij inwoners per geledigde container of storting in de ondergrondse container een bedrag betalen.

Lezen van tabellen en grafieken

Alle tabellen en grafieken zijn afkomstig uit een database. De cijfers zijn veelal weergegeven als afgeronde gehele getallen. Hoewel de cijfers achter de komma in het rapport niet zichtbaar zijn, wordt hier wel mee gerekend. Dit betekent dat bij een handmatige optelling van cijfers uit het rapport het totaal kan afwijken van het gepresenteerde getal.

2. Ontwikkelingen en kaders

Het beheer van de gehele afvalketen is een mondiaal proces geworden waar Europa, Nederland en uiteindelijk gemeenten mee te maken hebben. Voor gemeenten zijn er meerdere ontwikkelingen en kaders relevant bij het ontwikkelen van beleid waarbij afval als grondstof wordt gezien.

Kaderrichtlijn afvalstoffen Europese Unie

Het juridische kader voor de behandeling van afval in de Europese Unie is vastgelegd in de Kaderrichtlijn afvalstoffen.

Circulair Materialenplan (CMP)

Het Circulair Materialenplan (CMP) dat op 30 december 2025 in werking is getreden ondersteunt de transitie naar een circulaire economie. Het is de opvolger van het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP). Met het CMP biedt het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat praktische kennis en handvatten aan overheden en bedrijven. Overheden zijn verplicht om de toetsingskaders van het CMP te gebruiken. In het CMP is meer dan in het LAP aandacht voor welke grondstoffen worden gebruikt en de manier waarop. Zo kan beter worden ingespeeld op ontwikkelingen in de transitie naar een circulaire economie.

Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen

Gemeenten zijn op basis van het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen wettelijk verplicht om bioafval (gft-afval), papier, metaal, kunststof, glas, textiel, elektronische apparatuur en gevaarlijk afval gescheiden in te zamelen. In het Besluit is een aantal criteria opgenomen om af te kunnen wijken van gescheiden inzameling

Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV)

Producenten of importeurs die als eerste een product op de Nederlandse markt brengen zijn verantwoordelijk voor het opzetten van een logistiek systeem voor het afvalbeheer en ook om de financiering hiervan te organiseren. Bij dit principe is sprake van een ketenverantwoordelijkheid, omdat ook andere schakels in de keten (zoals gemeenten en detaillisten) hierbij verantwoordelijkheden hebben. Er bestaat al producentenverantwoordelijkheid voor onder meer batterijen, elektrische apparaten, verpakkingen, matrassen, textiel, kleine plastic flesjes en blikjes. Het inzamelen van deze afvalsoorten is meestal gedelegeerd aan gemeenten die hiervoor een vergoeding ontvangen vanuit het bedrijfsleven. Dit geldt niet voor de kleine plastic flesjes en blikjes. Hiervoor geldt een statiegeldregeling. In 2026 wordt de UPV voor luiers en incontinentiemateriaal van kracht.

Nieuwe samenwerkingsovereenkomst verpakkingen

In september 2025 hebben VNG, NVRD en Verpact een nieuwe ‘Samenwerkingsovereenkomst Verpakkingen 2025–2030’ gesloten. De overeenkomst bevat onder andere nieuwe afspraken over de vergoeding die gemeenten krijgen voor het inzamelen van PMD. De nieuwe afspraken leggen meer nadruk op het verbeteren van de kwaliteit van het ingezamelde PMD.

a. Bronscheiding is het uitgangspunt. Dit betekent dat inwoners hun PMD zelf scheiden.
b. Waar bronscheiding niet mogelijk is, wordt nascheiding toegepast. Hierbij haalt de afvalverwerker het PMD uit het restafval.
c. Brengsystemen, zoals openbare ondergrondse containers, worden uitgefaseerd. Deze systemen leveren vaak minder goed resultaat op in kwaliteit, hoeveelheid en kosten.
d. Een faire en voorspelbaardere kostenvergoeding. Gemeenten krijgen een vergoeding op basis van de kwaliteit van het ingezamelde PMD. Hoe schoner het PMD, hoe hoger de vergoeding.

In het oude systeem (tot en met 2025) kregen gemeenten geen vergoeding als een vracht PMD te vervuild was en moesten extra kosten maken voor het verbranden van het afgekeurde PMD. Voor het goedgekeurde PMD werd een vast bedrag per ton vergoed.

In het nieuwe systeem (vanaf 1 januari 2026) geldt bij bronscheiding een vergoeding per ton PMD op basis van kwaliteitsstaffels (zie tabel 1). De mate van vervuiling wordt bepaald via samenstellingsmetingen. De vergoeding van staffel 3b wordt jaarlijks verlaagd om kwaliteitsverbetering te stimuleren. Om het uitfaseren van brengsystemen (openbare ondergrondse containers) te stimuleren ontvangen gemeenten geen vergoeding voor brengsystemen waarvan het ingezamelde PMD voor minder dan 65% daadwerkelijk bestaat uit PMD (staffel 4). Brengsystemen die beter presteren, worden vergoed volgens de rest van de staffel.

	Aandeel PMD	Tarief-factor	Inzameltarief per ton
1	85% - 100%	100%	€ 325
2	75% - 85%	85%	€ 277
3a	65% - 75%	70%	€ 228
3b	< 65%	60%	€ 195
4	< 65%	0%	€ 0

Tabel 1 Tarieven ingezameld PMD 2026

Voor gemeenten die nascheiding toepassen is in 2026 de vergoeding voor het ingezamelde fijn huishoudelijk restafval € 17,26 per ton.

Richtlijn bevordering reparatie

In de loop van 2026 krijgen fabrikanten van elektrische producten te maken met nieuwe reparatieverplichtingen. Een wetsvoorstel is nu voor advies naar de Raad van State gestuurd en gaat daarna voor behandeling naar de Tweede en Eerste Kamer. Het gaat om de invoering van de EU-richtlijn bevordering van reparatie in Nederland, die geldt voor elektrische producten..

Er geldt nu al een wettelijke garantieperiode die zo lang duurt als de redelijk te verwachten levensduur van een product. Die periode kan langer zijn dan de garantie die de verkoper of fabrikant aanbiedt. Wanneer ook die redelijk te verwachten levensduur voorbij is, kunnen consumenten op basis van het nieuwe wetsvoorstel makkelijker terecht bij de fabrikant voor reparatie.

Uitvoeringsprogramma van Afval Naar Grondstof (VANG)

Om gemeenten te helpen bij het volbrengen van hun taak in de keten om afval goed te scheiden, te voorkomen dat waardevolle grondstoffen worden verbrand en zo een bijdrage te leveren aan een circulaire economie hebben publieke partijen in 2014 het Uitvoeringsprogramma Van Afval Naar Grondstof (VANG) opgesteld. In het Uitvoeringsprogramma 2021-2025 is de focus verbreed van realisatie van afname van de hoeveelheid restafval (75% afvalscheiding in 2020 en maximaal 100 en 30 kilogram per inwoner per jaar in respectievelijk 2020 en 2025) naar ook het scheiden van schone, hoogwaardig te recyclen grondstoffen uit huishoudelijk afval.

Helaas blijkt dat niet al het gescheiden afval geschikt is voor recycling en wordt een deel alsnog verbrand. Ook ligt er vanuit Europa een nieuwe norm. In 2035 moet 65% van al het afval gerecycled worden. In Nederland is het nieuwe doel om in 2030 minimaal 60% van het huishoudelijk afval te recyclen. Het accent ligt nu meer op het percentage gerecycled materiaal. De kilo's restafval wordt daarmee een resultaat van de recycledoelstelling.

Ontwikkeling in verwerking- en recyclingmarkt

De verwerking en recycling van afval en grondstoffen is een mondiale markt. Keuzes en maatregelen in andere landen werken door op de Europese en daarmee ook op de Nederlandse markt. Zo is de export van oud papier, kunststoffen en textiel naar Azië als gevolg van hogere kwaliteitseisen niet meer zo eenvoudig of soms onmogelijk. Bovendien is export buiten de Europese Unie alleen nog toegestaan als er sprake is van aantoonbaar milieuverantwoorde verwerking. De goedkope optie van export is er niet meer. De Europese markt wordt zodoende gedwongen om meer verwerkingscapaciteit binnen de Europese Unie op te bouwen.

Tegelijkertijd stijgen de verwerkingskosten van monostromen (stromen die bestaan uit één materiaalsoort), onder meer vanwege toenemende vervuiling die de kosten voor goede verwerking opdrijft. Verwerkers stellen in dit verband ook steeds hogere kwaliteitseisen aan het te accepteren materiaal.

Stijgende kosten bij gelijkblijvend beleid

Stijgende kosten hebben ook te maken met belastingen die de Rijksoverheid oplegt, zoals de afvalstoffenbelasting, CO2-heffing en het doorberekenen van geschrapte belastingen die kunststof producenten moesten betalen aan de afvalverwerkers.

1. Bedrijven in Nederland met een afvalverbrandingsinstallatie of stortplaats betalen afvalstoffenbelasting. Dit geldt ook voor bedrijven die afvalstoffen naar het buitenland overbrengen om ze daar te laten storten of verbranden. In de periode 2017 tot en met 2026 is deze belasting gestegen van € 13,11 per ton naar € 40,85. Deze belasting berekenen de verwerkers door aan hun klanten. De verwachting is dat deze belasting de komende jaren verder zal stijgen.
2. Sinds 1 januari 2021 geldt voor industriële bedrijven zoals afvalverbrandings- en energieinstallaties met een hoge CO2-uitstoot een nationale CO2-heffing. Zo worden bedrijven meer gestimuleerd om bij hun investeringen rekening te houden met de gevolgen van CO2-uitstoot voor mens en milieu. Vanaf 2026 zal de nationale CO2-heffing ook effectief van toepassing zijn voor afvalverbrandings- en energie-installaties, aangezien de huidige dispenstatierechten dan aflopen. In 2026 is dit € 103,66 per ton CO2.
3. In april 2025 heeft het kabinet 567 miljoen euro belasting geschrapt die kunststof producenten moesten betalen. Een maatregel die bedoeld was om bij producenten het gebruik van fossiele plastics te ontmoedigen. Deze belasting zou voor de industrie tot oneerlijke concurrentie met het buitenland leiden waar geen belasting wordt geheven. Maar het geld was al ingeboekt en dus ontstond een gat in de begroting van 567 miljoen euro. De Tweede Kamer heeft in november 2025 een motie aangenomen om dit bedrag niet primair via de afvalsector te heffen, maar te zoeken naar alternatieve maatregelen Een brede coalitie uit de plastic waardeketen heeft alternatieven gepresenteerd. Het kabinet zal met Prinsjesdag laten weten wat het doet met de alternatieve voorstellen.

Genoemde ontwikkelingen wat betreft afvalstoffenbelasting, CO2-heffing en het doorberekenen van de belasting op kunststof aan de afvalverwerkers zijn onzeker, maar zullen ervoor zorgen dat bij gelijkblijvend beleid de kosten zullen stijgen.

Ontwikkelingen in de gemeente Geertruidenberg en de regio

1. Inwoners van de gemeente Geertruidenberg kunnen via een burgerportaal inzicht krijgen in het aantal stortingen in de ondergrondse restafvalcontainer of voor wie in het buitengebied woont het aantal ledigingen van de restafvalcontainer. De gemeente is dit portaal nog verder aan het ontwikkelen.
2. Samen met de gemeenten Drimmelen en Oosterhout vindt onderzoek plaats naar mogelijke realisatie van een regionale milieustraat.
3. In de gemeente vinden acties plaats gericht op het verminderen van bijplaatsingen, onder andere door middel van realisatie van containertuintjes.
4. In samenwerking met de gemeente Drimmelen vindt onderzoek plaats naar afvalscheiding op het Dongemondcollege.
5. De Baroniegemeenten (naast Geertruidenberg zijn dit de gemeenten Altena, Alphen-Chaam, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Moerdijk en Oosterhout) gaan de verwerkingscontracten voor de milieustraatstromen samenbrengen.
6. Samenwerking met Circulair Ambachtsnetwerk De Meerwaarde, een netwerk dat zich inzet voor een circulaire economie in Oosterhout en

Geertruidenberg. Een activiteit is onder meer de tweedehands kledingwinkel 'Flinstering'. Hier kunnen inwoners ook door 'Fietsfixers' opgeknapte fietsen kopen.

7. De gemeente is als pilot bezig met een mobiele milieustraat voor klein grof huishoudelijk afval.
8. Er wordt nieuw beleid voorbereid voor de inzameling van papier en PMD bij de hoogbouw. Voor PMD is dit ingegeven door de nieuwe overeenkomst met Verpact waarin is opgenomen dat inzameling met verzamelcontainers wordt uitgefaseerd.
9. Op basis van de resultaten van onderhavige evaluatie gaat de gemeente aan de slag met het opstellen van een meerjarig beleidsplan afval/ grondstoffen.
10. Op het gebied van afval en circulariteit vindt samenwerking plaats met de gemeente Altena, Alphen-Chaam, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Moerdijk en Oosterhout.
11. Er wordt gewerkt aan een strategische visie hoe de inzameling van glas, GFT+E, PMD en restafval in de toekomst georganiseerd moet worden. Worden de inzameltaken uitbesteed aan een commerciële partij of wordt meer de samenwerking gezocht met andere gemeenten in de regio met een eigen inzameldienst zoals Oosterhout en Breda.

3. Service

Het prestatiegebied service in Geertruidenberg meten we af aan het voorzieningenniveau voor de inzameling van de verschillende afvalsoorten, de tariefstelling en de ervaringen van de inwoners.

3.1 Inzamelvoorzieningen

Binnen de gemeente Geertruidenberg kunnen inwoners gebruik maken van de voorzieningen zoals getoond in tabel 2.

Afvalsoort	Inzamelmiddel	Inzamelfrequentie
Fijn restafval	- Ondergrondse verzamelcontainer - Buitengebied 240 liter container	- brengvoorziening - 1 x 4 weken
GFT+E	- Laagbouw en buitengebied 140 liter container - Hoogbouw verzamelcontainer	- 1 x 2 weken, mei t/m okt wekelijks - brengvoorziening
Papier	- Laagbouw en buitengebied 240 liter container - Hoogbouw gebundeld en/ of in dozen	- 1 x 4 weken
PMD	- Laagbouw en buitengebied container 240 liter - Hoogbouw ondergrondse verzamelcontainer	- 1 x 2 weken - brengvoorziening
Glas	- Containers in openbare ruimte	- brengvoorziening
Textiel	- Containers in openbare ruimte	- brengvoorziening
Luiers	- Containers in openbare ruimte	- brengvoorziening
Grof afval	- Inleveren bij milieustraat - Inleveren bij mobiele milieustraat - Ophalen aan huis	- brengvoorziening - tijdelijke brengvoorziening - op afspraak

Tabel 2 Inzamelvoorzieningen

We beoordelen het niveau van de inzamelvoorzieningen op basis van vergelijkingen met andere gemeenten, meer specifiek ook met de andere 15 meenten in de regio West-Brabant (RWB).

Fijn restafval
De meeste RWB-gemeenten zamelen het fijn restafval in met behulp van een minicontainer aan huis. Een deel van de gemeenten hanteert daarbij een inzamelfrequentie van 1 keer per 4 weken, de rest zamelt het 1 keer per 2 weken in. Deze gemeenten hebben allemaal een vorm van tariefdifferentiatie. Naast Geertruidenberg, wordt ook in Breda, Moerdijk en Steenbergen het fijn restafval met behulp van verzamelcontainers in de wijk ingezameld. Deze gemeenten hebben geen tariefdifferentiatie.

GFT+E
De inzameling van GFT+E in een frequentie van 1 keer per 2 weken is in alle RWB-gemeenten de basis. In 2026 hanteren drie RWB-gemeenten, naast Geertruidenberg zijn dit Breda en Moerdijk, een wekelijke inzameling van GFT-E gedurende een aantal maanden voor, tijdens en na de zomer. In Geertruidenberg is dit gedurende een periode van zes maanden (mei tot en met oktober). In de afgelopen jaren zijn d gemeenten die een wekelijkse inzameling hadden met deze service gestopt.

Papier
Een inzamelfrequentie van 1 keer per maand (of 1 keer per 4 weken) is gebruikelijk in de meeste gemeenten, ook binnen de groep van RWB-gemeenten. Landelijk heeft 60% van alle gemeenten voor papier een minicontainer in gebruik. In alle RWB-gemeenten hebben (de meeste) inwoners in de laagbouw een minicontainer voor papier.

PMD
75% van alle gemeenten zamelt PMD gescheiden in. Zo ook alle RWB-gemeenten. In de overige 25% van de gemeenten mogen inwoners het PMD aanbieden in de restafvalcontainer. Het PMD wordt vervolgens in een nascheidingsinstallatie uit het restafval gehaald.

De methodiek van nascheiding wordt vooral toegepast in zeer sterk stedelijke gemeenten die zeer slecht scoorden met de gescheiden inzameling van PMD. Veel inwoners in deze gemeenten zijn krap behuisd en hebben geen ruimte om PMD apart in huis te bewaren. Restafval kunnen ze 24 uur per dag kwijt in verzamelcontainers in de buurt.

Van de 75% van alle gemeenten die PMD gescheiden inzamelen is de verdeling over de typen inzamelmiddelen globaal als volgt: 30% heeft de zak in gebruik, 40% de minicontainer en 5% de verzamelcontainer. Hierbij is gekeken wat het dominante inzamelsysteem is in een gemeente. De wijze van inzameling bij hoogbouw zoals in Geertruidenberg met verzamelcontainers is daarbij buiten beschouwing gelaten.

Binnen de groep van 16 RWB-gemeenten is de manier van inzamelen van PMD erg divers. Acht gemeenten maakt gebruik van speciale PMD-zakken die ze 1 keer per 2 weken ophalen. Vijf gemeenten, waaronder de gemeente Geertruidenberg, maken gebruik van een minicontainer. In sommige gevallen kunnen inwoners naast de zak of minicontainer ook gebruik maken van verzamelcontainers voor PMD. De andere drie gemeenten hebben enkel verzamelcontainers voor PMD.

Glas
Inzameling van glas vindt zoals in elke gemeente plaats met containers in de openbare ruimte.

Textiel
Inzameling van textiel vindt in 90% van de gemeenten plaats zoals ook in Geertruidenberg, namelijk via containers in de openbare ruimte. In sommige gemeenten wordt dit aangevuld met het een paar keer per jaar aan huis inzamelen (meestal 4 keer per jaar).

Luiers
30% van alle gemeenten heeft een voorziening voor luiers en incontinentiemateriaal. In de meeste gevallen zijn dit zoals ook in Geertruidenberg containers nabij kinderdagverblijven of in de openbare ruimte en soortgelijke voorzieningen.

Grof afvalsoorten
Verschillende (grof) afvalsoorten kunnen inwoners inleveren op de milieustraat in Raamsdonksveer. De milieustraat is op dinsdag, donderdag en vrijdag geopend van 13.30 tot 16.00 uur, op woensdag van 13:30 tot 19:00 uur en op zaterdag van 10.00 tot 17.00 uur. Dit is totaal 20 uur per week. In vergelijking met andere gemeenten is dit ruim. Toegang wordt verkregen met een milieupas. Voor het aanbieden van (grof) restafval en bouw- en sloopafval moet worden betaald (in 2025 € 0,45 per kilo). Alle andere (grof) afvalsoorten kunnen inwoners gratis aanbieden.

Ook is er de mogelijkheid om, zoals gebruikelijk in de meeste gemeenten, tegen betaling grof afval en grote elektrische apparaten aan huis te laten ophalen. In 2025 was dit een tarief van € 25 aan voorrijkosten en voor grof afval aanvullend € 45 per 0,5 m³.

Tenslotte, kunnen Inwoners klein grof afval ook gratis kwijt bij de mobiele milieustraat die om de twee maanden in elke kern twee uur op een centrale plek staat. Het gaat om kleine hoeveelheden die in een boodschappentas passen. Het idee van een mobiele milieustraat/ GRIP-wagen is een concept dat in steeds meer gemeenten opgang vindt.

3.2 Tariefstelling afvalstoffenheffing

Sinds 2025 bestaat de Afvalstoffenheffing in Geertruidenberg uit een vast deel en een variabel deel. De variabele afvalstoffenheffing wordt geheven op de inzameling van restafval. Het uitgangspunt hierbij is 'de vervuiler betaalt', waarbij inwoners per geledigde container of storting in de ondergrondse container een bedrag betalen.

Vergelijking systeem afvalstoffenheffing met andere gemeenten

Uit gegevens van het Ministerie van Infrastructuur en Rijkswaterstaat blijkt dat in 2025 40% van alle Nederlandse gemeenten heeft tariefdifferentiatie op basis van frequentie al dan niet in combinatie met volume. 21% van de gemeenten hanteert een andere vorm van tariefdifferentiatie, zoals een betaalzak, betalen per kilogram of naar grootte van de container.

We beoordelen de tariefstelling in Geertruidenberg op basis van een vergelijking met andere gemeenten, meer in het bijzonder met de RWB-gemeenten. Van de 16 RWB-gemeenten hanteren 13 gemeenten enige vorm van tariefdifferentiatie. Daarbij komt de variant waarbij inwoners naast een vastrechtbedrag aanvullend betalen voor elke lediging van de fijn restafval container en/of de storting ín een ondergrondse container het vaakste voor (verschillend tarief per maat container als dat aan de orde is). In Halderberge en Woensdrecht is het tarief gekoppeld aan het aantal ledigingen. Boven de 13 ledigingen geldt een hoger tarief.

In Oosterhout geldt een tarief per lediging en per kilogram fijn restafval. In Baarle-Nassau betalen inwoners alleen voor de aangeboden kilogrammen. drie gemeenten hanteren geen enkele vorm van tariefdifferentiatie (Breda, Moerdijk en Steenbergen). Zij maken wel onderscheid in de hoogte van het vastrecht tussen eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens.

Twee gemeenten (Drimmelen en Rucphen) hebben ook een ledigingstarief voor de GFT+E-container.

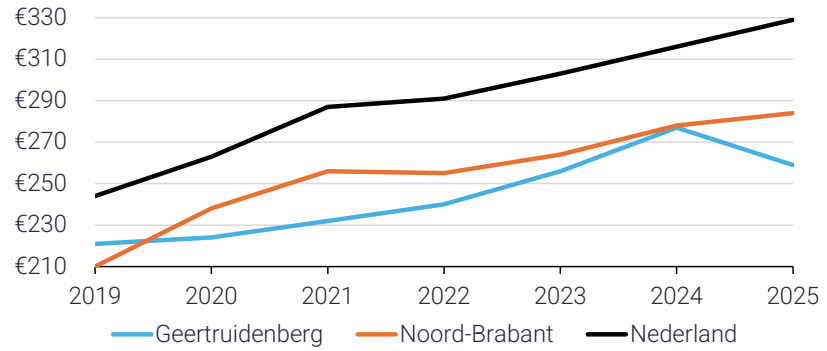
Gemeente	Systeem heffing 2026
Etten-Leur	frequentie
Geertruidenberg	frequentie
Rucphen	frequentie
Zundert	frequentie
Alphen-Chaam	volume & frequentie
Altena	volume & frequentie
Bergen op Zoom	volume & frequentie
Drimmelen	volume & frequentie
Halderberge	volume & frequentie
Roosendaal	volume & frequentie
Woensdrecht	volume & frequentie
Baarle-Nassau	gewicht
Oosterhout	gewicht & frequentie
Breda	geen diftar
Moerdijk	geen diftar
Steenbergen	geen diftar

Tabel 3 Systeem afvalstoffenheffing 2026 per gemeente

Hoogte en ontwikkeling afvalstoffenheffing

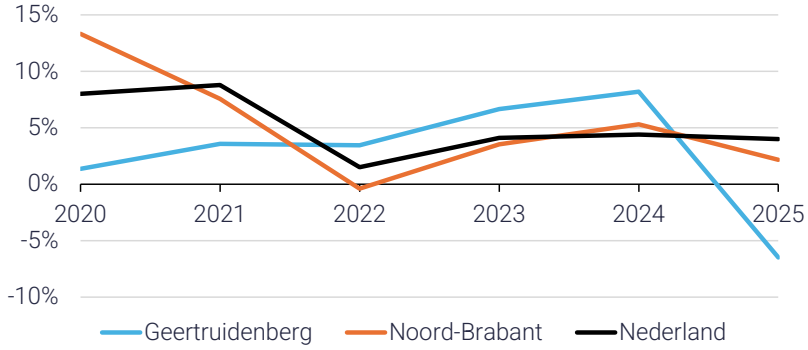
Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat berekent jaarlijks op basis van een bepaalde methodiek de gemiddelde afvalstoffenheffing van alle gemeenten in Nederland.

In de periode 2019 tot en met 2025 ligt de gemiddelde afvalstoffenheffing in Geertruidenberg, uitgezonderd in 2019, zowel onder het landelijk gemiddelde als onder het gemiddelde van alle Noord-Brabantse gemeenten.

Figuur 1 Hoogte gemiddelde afvalstoffenheffing

De gemiddelde afvalstoffenheffing in zowel Nederland als in de provincie Noord-Brabant laat in de periode 2020 tot en met 2025 de hoogste stijgingen zien in 2020 en 2021 (coronajaren). Na een minder hoge stijging of zelfs lichte daling in Noord-Brabant in 2022, is de jaarlijkse stijging redelijk stabiel. De ontwikkeling van de gemiddelde afvalstoffenheffing in Geertruidenberg is anders. Vanaf 2021 is de stijging tot en met 2024 elk jaar hoger. In de jaren 2022, 2023 en 2024 ligt de jaarlijkse stijging ook hoger dan gemiddeld in Nederland en Noord-Brabant. 2025 daarentegen geeft in de gemeente Geertruidenberg een forse daling te zien,

Figuur 2 Jaarlijkse procentuele stijging gemiddelde afvalstoffenheffing

3.3 Ervaringen inwoners

In april 2026 zijn de ervaringen van de inwoners met de inzamelvoorzieningen gemeten. Het onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een online enquête onder een steekproef van 2.500 adressen naar verhouding verdeeld over laagbouw bebouwde kom, hoogbouw en buitengebied.

De vraag is in hoeverre de enquêteresultaten overeenkomen met de mening van alle inwoners van de gemeente Geertruidenberg. Niet ieder aangeschreven adres heeft namelijk de enquête ingevuld. Hoe effectief de enquête is meten we aan de hand van de foutmarge. Hoe kleiner de foutmarge, hoe meer we op de resultaten kunnen vertrouwen. Hoe groter de foutmarge, hoe minder zeker het is dat we de mening van de totale populatie hebben. Op basis van het totaal aantal adressen dat de enquête heeft ingevuld (423 respondenten) ten opzichte van de totale populatie in Geertruidenberg (9.759 adressen) kunnen we de foutmarge berekenen. Bij een betrouwbaarheidsniveau van 95% bedraagt de foutmarge maximaal +/- 4,6%.

Het betrouwbaarheidsniveau is de mate van onzekerheid die je wil toelaten. Een betrouwbaarheidsniveau van 95% betekent dat je voor 95% zeker weet dat het werkelijke resultaat binnen de foutmarge valt. Dus als 60% van de respondenten kiest voor antwoord ‘ja’ dan weten we voor 95% zeker dat 55,4% tot 64,6% van de totale populatie antwoord ‘ja’ geeft.

Op basis van het aantal respondenten kunnen we stellen dat de resultaten binnen acceptabele marges een betrouwbaar beeld geven van de werkelijkheid.

Typering respondenten.

De groep respondenten wordt getypeerd aan de hand van leeftijd, aantal personen per huishouden en de verdeling over woonachtig in laagbouw met een ondergrondse verzamelcontainer voor restafval, laagbouw met een restafvalcontainer aan huis en hoogbouw. We maken daarbij een vergelijking met de werkelijke verdeling op gemeenteniveau.

Leeftijdsopbouw

De leeftijdsgroep van 65 jaar en ouder is oververtegenwoordigd. De groep van 25 t/m 44 jaar daarentegen is ondervertegenwoordigd. Dit beeld zien we meestal bij enquête-onderzoeken. De groep onder 25 jaar is buiten beschouwing gelaten. Deze leeftijdsgroep heeft in veel gevallen geen eigen huishouden.

	Respondenten	Gemeente
25 t/m 44 jaar	20%	31%
45 t/m 64 jaar	41%	38%
65 jaar en ouder	39%	31%

Tabel 4 Leeftijd respondenten en werkelijk

Aantal personen per huishouden

Het aantal eenpersoons huishoudens is ondervertegenwoordigd ten opzichte van de werkelijke verdeling op gemeenteniveau.

	Respondenten	Gemeente
1 persoons	21%	32%
meerpersoons	79%	68%

Tabel 5 Huishoudgrootte respondenten en werkelijk

Verdeling laagbouw en hoogbouw

Het aantal respondenten in de laagbouw met minicontainer is oververtegenwoordigd ten opzichte van de werkelijke verdeling op gemeenteniveau. De groep laagbouw met ondergrondse container is iets ondervertegenwoordigd.

	Respondenten	Gemeente
Laagbouw ondergrondse container	74%	83%
Laagbouw minicontainer	14%	3%
Hoogbouw	11%	15%

Tabel 6 Verdeling laagbouw en hoogbouw respondenten en werkelijk

Rapportcijfers

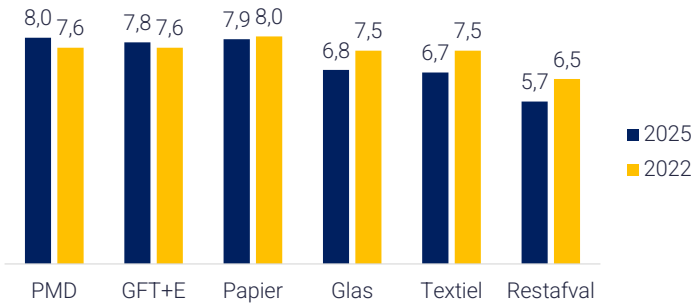
Aan inwoners is gevraagd om de inzameling van GFT+E, PMD, papier, glas, textiel en restafval te waarderen aan de hand van een rapportcijfer. De inzameling van PMD scoort met gemiddeld een 8,0 het beste. Restafval heeft het laagste rapportcijfer en de meeste respondenten die de inzameling een onvoldoende geven.

	Gemiddeld	5 of lager	6 of 7	8 of hoger
PMD	8,0	8%	18%	74%
GFT+E	7,8	10%	25%	65%
Papier	7,9	8%	22%	70%
Glas	6,8	23%	28%	49%
Textiel	6,7	26%	27%	47%
Restafval	5,7	41%	22%	37%

Tabel 7 Rapportcijfers GFT+E, PMD-afval, papier, glas, textiel en restafval

De cijfers in Geertruidenberg voor PMD en GFT+E liggen hoger dan de landelijke cijfers uit onderzoeken van De AfvalSpiegel. Los van de methodiek scoren PMD en GFT+E gemiddeld landelijk elk een 7,5. Papier scoort landelijk hetzelfde als in Geertruidenberg, namelijk een 7,9. Het cijfer voor restafval is landelijk een 7,3 (voornamelijk inzameling aan huis).

De rapportcijfers zijn tevens vergeleken met cijfers uit een eerdere enquête die in Geertruidenberg in 2022 is uitgevoerd. In 2025 liggen de cijfers voor PMD en GFT+E iets hoger, voor papier vrijwel gelijk en voor glas, textiel en restafval lager.

Figuur 3 Rapportcijfers 2025 versus 2022

Scheidingsgedrag en scheidingsregels

Bijna iedereen houdt papier altijd gescheiden. Een zeer ruime meerderheid van de respondenten houdt daarnaast GFT+E, PMD, glas en textiel altijd gescheiden. Voor papier en glas zijn de scheidingsregels ook voor bijna iedereen duidelijk. Voor GFT+E en textiel liggen de percentages iets lager. PMD scoort wat betreft duidelijkheid van de scheidingsregels met 57% het laagste.

Afvalsoort	Houdt altijd gescheiden	Scheidingsregels duidelijk
PMD	85%	57%
GFT+E	84%	78%
Papier	95%	90%
Glas	88%	91%
Textiel	78%	80%

Tabel 8 Scheidingsgedrag en scheidingsregels

Ook in andere gemeenten zien we voor de verschillende afvalsoorten een vergelijkbaar beeld als in Geertruidenberg. Papier en glas scoren het beste als het gaat om scheidingsgedrag en scheidingsregels en PMD is qua scheidingregels het meest onduidelijk

Wegbrengen (rest)afval naar ondergrondse containers

Inwoners in de laagbouw van de bebouwde kom brengen het restafval naar een ondergrondse container in de wijk. Inwoners uit de hoogbouw brengen naast restafval ook GFT+E en PMD weg. Aan de hand van een aantal stellingen is gevraagd wat deze inwoners vinden van het wegbrengen van het afval.

84% Belangrijk om het afval op elk tijdstip kwijt te kunnen.
66% Geen probleem met de loopafstand tot de container(s).
35% Denkt dat meeste mensen hun afval netjes in de container doen.
79% neemt het afval mee naar huis als de container kapot of vol is.

Bij deze stellingen konden respondenten ook een toelichting geven. 45% heeft hiervan gebruik gemaakt.

- De meeste reacties gaan over de kosten per aanbieding. Een aanbiedtarief van € 3,50 wordt als hoog ervaren en leidt volgens deze respondenten tot ongewenste neveneffecten, zoals afval langer thuis opsparen, minder frequent wegbrengen, uitwijkgedrag (andere containers, openbare afvalbakken) en afval naast containers of in het groen. De opmerkingen over het aanbiedtarief moeten ook worden gezien in het licht van het feit dat dit voor inwoners het eerste jaar met diftar is, men nog moet wennen aan de systematiek en recent de afrekening over 2025 heeft ontvangen.
- Afval naast containers wordt ook gekoppeld aan volle of defecte containers. In de praktijk is het aantal zakken dat inwoners naast de containers plaatsen echter zeer beperkt.
- Ook zijn er opmerkingen van respondenten over de in hun ogen onevenredige belasting voor ouderen en minder mobiele inwoners in de vorm van zware zakken en lange loopafstanden. 77% van de groep 65 jaar en ouder geeft echter aan geen probleem te hebben met de loopafstand tot de container(s). Onder de groepen 45 tot en met 64 jarigen en 25 tot en met 44 jarigen liggen deze percentages met respectievelijk 64% en 53% zelfs lager.
- Een deel van de respondenten vergelijkt het huidige systeem (dat pas 1 jaar functioneert) met het eerdere systeem dat men al jarenlang gewend was, namelijk een container aan huis of een vast aantal van maar liefst 78 (gratis) stortingen per jaar. Er was in dit systeem geen prikkel om afval goed te scheiden. De hoogte van de heffing was gekoppeld aan de grootte van het huishouden. Een huishouden met meer dan 3 personen betaalde bijna 2 keer zoveel afvalstoffenheffing als een eenpersoons huishouden ongeacht het afvalaanbod.
- Er zijn ook positieve signalen waaruit blijkt dat het systeem van wegbrengen van afval naar een container in de wijk wel kan functioneren.

Formaat containers en inzamelfrequentie

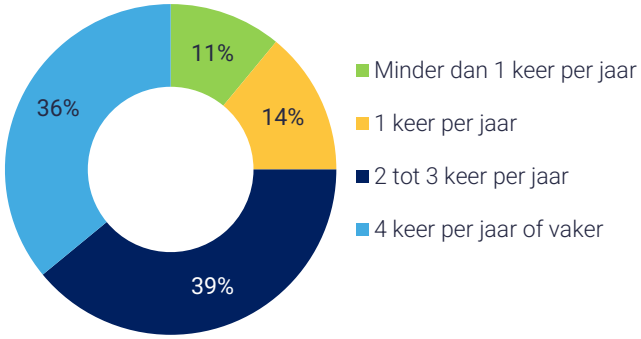
Vrijwel alle respondenten zijn tevreden met de maat container die ze hebben voor PMD. Ook voor de andere afvalstromen (GFT+E, papier en restafval) is de ruime meerderheid tevreden met het formaat container. Voor de meeste respondenten is de inzamelfrequentie van de verschillende afvalsoorten voldoende. De wekelijkse inzameling van GFT+E in de periode mei tot en met oktober scoort hierbij het hoogst. De vier wekelijkse inzameling van restafval (buitengebied) en papier scoort het laagst.

Afvalsoort	Formaat container	Tevreden met maat	Inzamel-frequentie	Frequentie vaak genoeg
PMD	240 liter	90%	1x 2 weken	81%
GFT+E november t/m april	140 liter	71%	1x 2 weken	78%
GFT+E mei t/m oktober	140 liter	71%	wekelijks	89%
Papier	240 liter	86%	1x 4 weken	69%
Restafval	240 liter	83%	1x 4 weken	69%

Tabel 9 Formaat containers en Inzamelfrequentie

Gebruik milieustraat

Inwoners kunnen grof afval wegbrengen naar de milieustraat. 75% bezoekt minimaal 2 keer per jaar de milieustraat en biedt vooral grof restafval en hout aan.

Figuur 4 Frequentie bezoek milieustraat

68% van de bezoekers is tevreden met de milieustraat. Respondenten die ontevreden zijn benoemen vooral de hoge kosten, beperkte openingstijden en de krappe/onveilige inrichting, terwijl het personeel meestal als vriendelijk en behulpzaam wordt ervaren. Gemiddeld geven respondenten een 7,2 voor de milieustraat. 17% geeft een onvoldoende. Dit cijfer is hoger dan in 2022. Toen gaven respondenten een 6,8.

Gebruik mobiele milieustraat

Inwoners kunnen klein grof huishoudelijk afval gratis kwijt op de mobiele milieustraat die om de twee maanden in elke kern twee uur op een centrale plek staat. 5% van alle respondenten maakt wel eens gebruik van de mobiele milieustraat, 66% niet en 29% is niet bekend met deze voorziening. Deze voorziening wordt vooral gebruikt door de groep 65 jaar en ouder. 10% uit deze groep gebruikt de mobiele milieustraat tegenover 1% uit de groep 25 tot en met 44 jaar en 3% uit de groep 45 tot en met 64 jaar.

Gebruik mobiele milieustraat	ja	nee	niet mee bekend
Totaal over alle respondenten	5%	66%	29%
Specifiek 25 t/m 44 jaar	1%	57%	42%
Specifiek 45 t/m 64 jaar	3%	65%	32%
Specifiek 65 jaar en ouder	10%	67%	23%

Tabel 10 Gebruik mobiele milieustraat

Drie kwart van de gebruikers van de mobiele milieustraat is tevreden met deze voorziening.

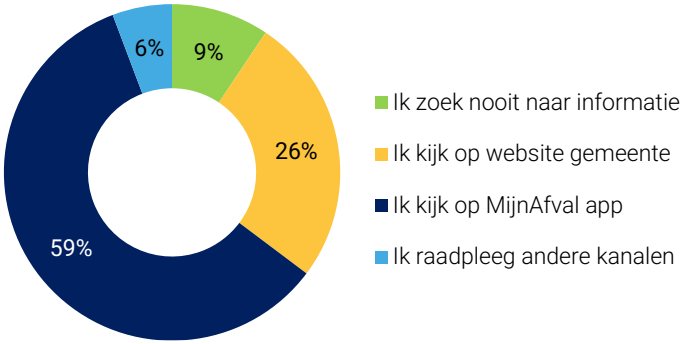
14% van de respondenten geeft aan dat de mobiele milieustraat meerwaarde heeft. Voor 35% is die meerwaarde er niet. De overige 51% heeft geen mening. Onderscheiden naar de verschillende leeftijdscategorieën zijn de percentages niet heel anders. Respondenten vinden dat de mobiele milieustraat vooral potentiële meerwaarde heeft voor minder mobiele mensen, ouderen en inwoners zonder eigen vervoer.

Gebruik inzameling grof afval aan huis

Inwoners hebben de mogelijkheid om tegen betaling het grof afval aan huis te laten ophalen. 2% van de respondenten maakt wel eens gebruik van deze mogelijkheid, 75% niet en 23% is niet bekend met deze voorziening. De paar respondenten die wel gebruik maken van deze mogelijkheid zijn hier over het algemeen tevreden over.

Communicatie

Aan inwoners is gevraagd hoe zij meestal zoeken naar informatie over de afvalinzameling of het scheiden van afval. De meeste respondenten raadplegen de MijnAfval app of de gemeentelijke website.

Figuur 5 Gebruik informatiekanalen

Gemiddeld geven respondenten een 7,0 voor de communicatie over de afvalinzameling en het scheiden van afval. 16% geeft een onvoldoende. Dit cijfer is hoger dan in 2022, toen gaven respondenten de communicatie een 6,7. Uit onderzoeken van De AfvalSpiegel blijkt dat de Nederlander de communicatie over afvalinzameling- en scheiding gemiddeld een 7,2 geeft.

38% van de respondenten heeft een toelichting gegeven op het rapportcijfer. De algemene strekking van de opmerkingen is dat respondenten de gemeentelijke communicatie over afvalinzameling en het scheiden van afval als overwegend functioneel en voldoende ervaren, met de afvalapp als centraal en gewaardeerd middel. Er zijn echter ook wensen om nog meer duidelijkheid en uitleg te geven over afvalscheiding.

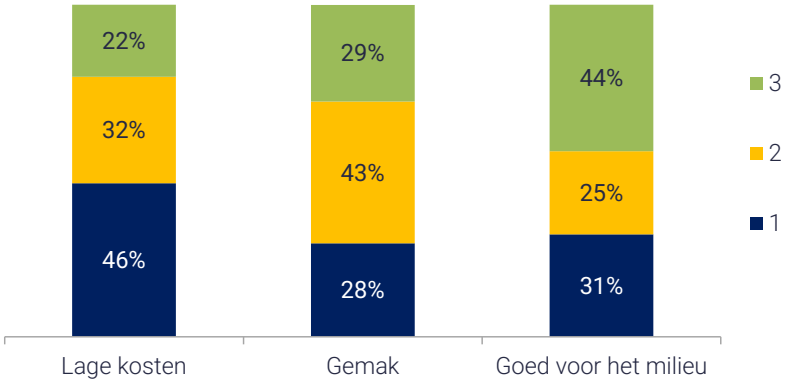
Belangrijkste onderdeel afvalinzameling

Inwoners is gevraagd wat zij het belangrijkste onderdeel vinden van de afvalinzameling:

- Lage kosten.
- Gemak.
- Goed voor het milieu.

Respondenten konden hierbij de volgorde aangeven van belangrijkheid. Hierbij was 1 het meest belangrijk en 3 het minst belangrijk.

Lage kosten wordt het vaakst op de eerste plek gezet (46%), gevolgd door ‘Goed voor het milieu’ (31%). Gemak staat voor de minste respondenten op nummer 1 (28%).

Figuur 6 Belangrijkste onderdeel afvalinzameling

Onderscheiden naar leeftijdsgroepen zien we dat voor 65 plussers ‘goed voor het milieu’ bij bijna de helft op de eerst plaats staat. Bij de groep 25 tot en met 44 jaar staat ‘lage kosten’ met stip op één. Voor de groep 45 tot en met 64 jaar zijn de verschillen tussen de drie onderdelen veel minder groot.

Stellingen

Aan inwoners zijn diverse stellingen voorgelegd. De uitkomsten van de stellingen zeggen onder meer iets over de motivatie onder inwoners:

- 85% van de respondenten vindt afval scheiden belangrijk.
- 79% is van mening dat afval scheiden beter is voor het milieu.
- 70% van de respondenten vindt dat inwoners die afval niet goed scheiden, en dus meer restafval hebben, meer afvalstoffenheffing moeten betalen.
- 74% vindt afval scheiden ook niet moeilijk. Wel geeft 80% aan afval beter te scheiden als ze het makkelijk kwijt kunnen.
- 38% vindt een lage afvalstoffenheffing belangrijker dan dat ze al hun afval makkelijk kwijt kunnen, 21% vindt dit juist niet. 40% staat hier neutraal in.
- 36% vindt een lage afvalstoffenheffing belangrijker dan dat ze al hun afval goed kunnen scheiden, 26% vindt dit juist niet. 39% staat hier neutraal in.

Ideeën of suggesties

46% van alle respondenten heeft een reactie gegeven op de vraag voor ideeën of suggesties om de afvalinzameling en/ of communicatie te verbeteren. De reacties zijn veelal een herhaling van de reacties die zijn gegeven bij de stellingen over het wegbrengen van (rest)afval naar ondergrondse containers.

De opmerkingen geven een duidelijk en consistent beeld van ervaren knelpunten, met name rondom kosten (het aanbiedtarief), gebruiksgemak en zwerfafval. Hoewel een deel van de inwoners aangeeft tevreden te zijn, overheerst kritische feedback op het huidige systeem van restafvalinzameling en diftar.

3.4 Conclusies

1. Het serviceniveau voor de inzameling van de verschillende afvalsoorten in de gemeente Geertruidenberg is vergelijkbaar met het serviceniveau in de meeste andere RWB gemeenten. Geertruidenberg is wel de enige gemeente in de regio die tariefdifferentiatie combineert met een systeem waarbij inwoners hun fijn restafval kunnen wegbrengen naar een ondergrondse verzamelcontainer in de wijk. Landelijk zijn er meerdere gemeenten die dit systeem hanteren. Ook is een wekelijkse inzameling van GFT+E zoals in Geertruidenberg minder gebruikelijk.
2. De hoogte van de gemiddelde afvalstoffenheffing in de gemeente Geertruidenberg is in de periode 2020 tot en met 2025 structureel lager dan gemiddeld in zowel Nederland als in de provincie Noord-Brabant. De jaarlijkse procentuele stijging volgt een andere ontwikkeling dan gemiddeld landelijk en in de provincie Noord-Brabant.
3. Inwoners zijn sterk gemotiveerd om afval te scheiden en erkennen het milieubelang. De meningen zijn verdeeld over wat inwoners het meest belangrijke vinden: lage kosten, gemak of goed voor het milieu.
4. 70% zijn voorstander van diftar waarbij inwoners betalen naar rato van het afvalaanbod.
5. De inzameling van PMD wordt het best gewaardeerd (rapportcijfer 8,0) en scoort samen met GFT+E boven het landelijk gemiddelde. Restafval scoort het laagst en ontvangt relatief veel onvoldoendes. Ten opzichte van 2022 zijn de rapportcijfers voor de inzameling van PMD en GFT+E licht verbeterd, terwijl glas, textiel en restafval lager worden gewaardeerd.
6. Het merendeel van de inwoners scheidt afval goed. Papier en glas kennen de hoogste naleving en duidelijkheid. PMD scheidingsregels zijn het minst duidelijk. Inwoners geven aan beter te scheiden wanneer afval eenvoudig kan worden aangeboden.

7. Hoewel bereikbaarheid en loopafstand overwegend acceptabel zijn, wordt het systeem van ondergrondse containers door een deel van de inwoners negatief ervaren. Vooral het betalen per aanbieding wordt gezien als oorzaak van bijplaatsingen, zwerfafval en dumpgedrag. Deze inwoners spreken een voorkeur uit voor het oude systeem of voor vaste (gratis) aanbiedingen. Deze opmerkingen moeten ook worden gezien in het licht van het feit dat dit voor inwoners het eerste jaar met diftar is, men nog moet wennen aan de systematiek en recent de afrekening over 2025 heeft ontvangen.
8. De meeste inwoners zijn tevreden over containerformaten en inzamelfrequenties. De milieustraat krijgt een voldoende (7,2), maar kosten en openingstijden worden door een derde als knelpunt genoemd. Alternatieve voorzieningen (mobiele milieustraat, grof afval aan huis) zijn weinig bekend en worden weinig gebruikt.
9. De MijnAfval app en de gemeentelijke website worden het meest geraadpleegd. De communicatie krijgt een voldoende (7,0).

4. Milieurendement

Het beantwoorden van de vraag wat het effect is van de wijzigingen op het milieurendement begint met het beeld in brengen van de ingezamelde hoeveelheden, alsmede de kwaliteit en de mate waarin verschillende herbruikbare afvalsoorten gescheiden worden ingezameld. We vergelijken de inzamelcijfers van de drie fasen en de tussenliggende jaren 2021 en 2022 waarin het 'Nieuwe inzamelen' werd geïmplementeerd.:

Fase 1 2019 en 2020. De laatste twee jaren vóór de eerste wijzigingen.

Fase 2 2023 en 2024. De eerste volledige jaren met het 'Nieuwe inzamelen'.

Fase 3 2025 zijnde het eerste jaar met tariefdifferentiatie.

In paragraaf 4.1 tonen we het totaalplaatje en in de daarop volgende paragrafen zoomen we in op de verschillende afvalsoorten. Op basis van sorteeranalyses is vastgesteld in welke mate GFT+E, papier, PMD, glas en textiel nog in het fijn restafval voorkomen (paragraaf 4.2). In paragraaf 4.3 is voor deze afvalsoorten berekend hoeveel procent van elke afvalsoort gescheiden wordt ingezameld. Paragraaf 4.4 gaat in op de samenstelling van het grof restafval dat inwoners aanbieden op de milieustraat.

Vergelijking met matig stedelijke gemeenten en RWB-gemeenten

De resultaten van Geertruidenberg in 2025 vergelijken we met de gemiddelde resultaten van zogenaamde matig stedelijke gemeenten en van de RWB-gemeenten in 2024. Het CBS heeft gemeenten ingedeeld in vijf stedelijkheidsklassen gebaseerd op klassegrenzen van 2.500, 1.500, 1.000 en 500 adressen per km². Geertruidenberg behoort tot de klasse van matig stedelijke gemeenten. Het aantal adressen per km² is een indicator van de verhouding laagbouw en hoogbouw.

Klasse	Omschrijving	Aantal adressen per km
1	Zeer sterk stedelijk	2.500 of meer
2	Sterk stedelijk	1.500 tot 2.500
3	Matig stedelijk	1.000 tot 1.500
4	Weinig stedelijk	500 tot 1.000
5	Niet stedelijk	minder dan 500

Tabel 11 Indeling in stedelijkheidsklassen

4.1 Inzamel- en scheidingsresultaten

In tabel 12 op de volgende pagina zijn de inzamelresultaten 2019 t/m 2025 van het huishoudelijk afval in Geertruidenberg met elkaar vergeleken. De resultaten 2025 zijn tevens vergeleken met:

- de landelijke en gemeentelijke doelstellingen;
- het gemiddelde van vergelijkbare matig stedelijke gemeenten;
- het gemiddelde van de RWB-gemeenten;
- het effect van de hoogte van het aanbiedtarief op de hoeveelheid fijn restafval.

De hoeveelheden zijn uitgedrukt in kilogram per inwoner om resultaten onderling te kunnen vergelijken. Geertruidenberg heeft een aanbiedtarief voor een 240 liter container en voor 60 liter (inworp in ondergrondse verzamelcontainer).

Om de effecten van de hoogte van het aanbiedtarief op de hoeveelheid fijn restafval te kunnen vergelijken met de tarieven in andere gemeenten die deels tarieven hebben voor andere volumematen, is alles (op basis van een tarief per liter) teruggerekend naar een aanbiedtarief voor 240 liter en 60 liter.

Hoeveelheden in kg per inwoner	Fase 1 voor wijzigingen		Introductie Nieuwe inzamelen		Fase 2 Nieuwe inzamelen		Fase 3 Diftar
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
fijn restafval*	133	140	128	98	91	98	52
GFT+E	115	119	119	117	117	114	115
papier	61	58	54	49	47	47	46
PMD	34	39	40	41	49	40	47
glas	27	31	28	25	23	21	21
textiel	4,4	4,4	3,8	3,8	3,7	4,2	6,4
KCA	2,5	2,5	2,3	2,1	2,2	2,3	2,4
luiers	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2	6,1
subtotaal fijn huishoudelijk afval	**376**	**394**	**375**	**336**	**333**	**328**	**295**
grof restafval**	27	35	23	18	16	19	18
grof tuinafval	51	44	46	41	32	32	36
puin	15	17	13	11	13	12	40
hout	29	32	27	21	19	22	41
overig gescheiden	15	19	16	16	21	16	19
subtotaal grof huishoudelijk afval	**137**	**146**	**125**	**106**	**101**	**101**	**155**
totaal restafval (fijn en grof restafval)	160	175	151	116	107	117	70
totaal gescheiden	354	366	349	326	327	313	380
totaal fijn en grof huishoudelijk afval	**514**	**540**	**500**	**442**	**434**	**429**	**450**
percentage gescheiden	69%	68%	70%	74%	75%	73%	84%

*inclusief afkeur PMD, GFT+E, textiel en kringloop
** inclusief bouw- en sloopafval en grof afval afkomstig uit een container op de gemeentewerf

Tabel 12 Inzamelresultaat en scheidingspercentage 2019 t/m 2025

Vergelijking van de drie fasen

We vergelijken de wijzigingen met zowel 2019 als 2020, omdat het eerste coronajaar 2020 een afwijkend beeld geeft in het afvalaanbod (thuiswerken, dus meer fijn huishoudelijk afval) en opruimen woningen met als gevolg meer grof huishoudelijk afval.

In de periode najaar 2021 tot en met voorjaar 2022 is het Nieuwe inzamelen geïntroduceerd. Het eerste volledige jaar gemeentebreed met het Nieuwe inzamelen was 2023. Per 1 januari 2025 is tariefdifferentiatie ingevoerd.

Ten opzichte van 2019 is het totale afvalaanbod in 2024 (tweede volledige jaar gemeentebreed met Nieuwe inzamelen) met 16% gedaald. De hoeveelheid restafval (totaal van fijn en grof restafval) is gedaald van 160 naar 117 kilogram per inwoner. Met de invoering van diftar heeft de daling zich in 2025 verder doorgezet naar 70 kilogram per inwoner.

In 2025 ligt het aanbod restafval gemiddeld per inwoner 90 kilogram lager dan in 2019. Het verminderde aanbod restafval zien we niet geheel terug in de vorm van extra gescheiden inzameling. In 2025 is gemiddeld per inwoner 26 kilogram meer gescheiden ingezameld dan in 2019. Een deel van het afval verdwijnt uit het zicht van de gemeente.

Recyclepercentage in 2025

Landelijk is het doel dat in 2030 60% van al het huishoudelijk afval gerecycled wordt. Geertruidenberg realiseert in 2025 een recyclepercentage van 70%. Dit percentage is berekend door de inzamelcijfers van Geertruidenberg in te vullen in de VANG Recycletool: https://www.benchmarkafval.nl/tools/vangrecycletool/. Het recyclepercentage ligt lager dan het

scheidingspercentage omdat gescheiden ingezameld afval/ grondstof niet voor 100% gerecycled wordt.

Resultaat 2025 versus gemeentelijke doelstellingen

In 2023 heeft Geertruidenberg nieuwe doelstellingen geformuleerd voor het jaar 2030. De doelstelling van minimaal 60% recycling is in 2025 al gehaald en ook de doelstelling van minimaal 90% afvalscheiding is binnen handbereik. De doelstelling van maximaal 30 kilogram restafval per inwoner is nog ver weg. Dit is ook waarom landelijk de focus op minder kilo's restafval is verlegd naar een focus op kwaliteit van de gescheiden ingezamelde afvalsoorten en dit is vertaald naar een te realiseren recyclingpercentage van minimaal 60% in 2030.

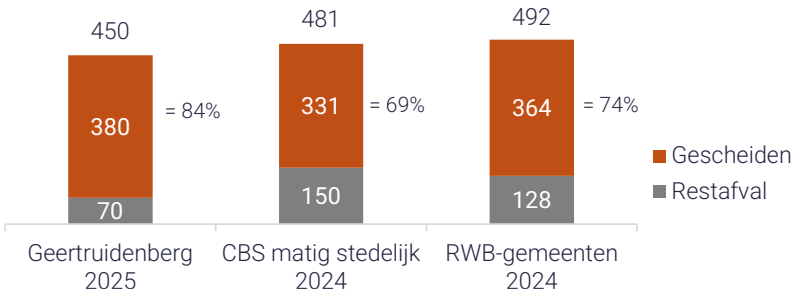
	Realisatie 2025	Doel 2030
Restafval per inwoner	70 kg	< 30 kg
Percentage gescheiden	84%	> 90%
Percentage recycling	70%	> 60%

Tabel 13 Resultaten 2025 versus gemeentelijke doelstellingen

De eerdere doelstellingen, maximaal 100 kilogram restafval en 75% afvalscheiding, zijn in 2025 gehaald.

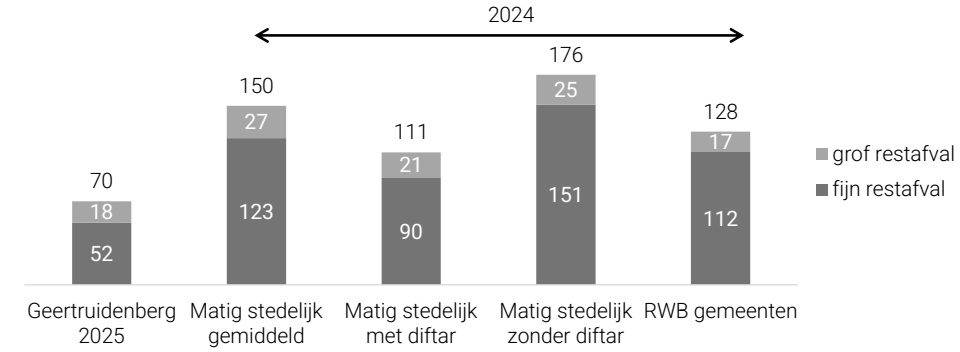
Vergelijking met matig stedelijke gemeenten en RWB gemeenten

- Uit de vergelijking met het gemiddelde van vergelijkbare matig stedelijke gemeenten in 2024 blijkt dat Geertruidenberg minder restafval en meer gescheiden afval heeft. Deze constatering geldt ook voor de vergelijking met het gemiddelde van de RWB-gemeenten.
- Als gevolg van het lage aanbod restafval en het hoge aanbod gescheiden ingezamelde afvalsoorten is het scheidingspercentage in Geertruidenberg met 84% hoger dan gemiddeld in vergelijkbare matig stedelijke gemeenten (69%) en het gemiddelde van de RWB-gemeenten (74%). De verhouding van het totaal aan restafval en totaal aan gescheiden ingezameld afval/grondstof is te zien in figuur 7.

Figuur 7 Verhouding restafval en gescheiden in kg/ inwoner

- 49% van alle matig stedelijke gemeenten heeft een bepaalde vorm van diftar. Het betreft vooral een systeem zoals ook de meeste RWB-gemeenten en Geertruidenberg hanteren, namelijk naast een vastrechtbedrag betalen per lediging van de restafvalcontainer of per storting in een ondergrondse verzamelcontainer voor restafval.
- Deze matig stedelijke gemeenten met diftar hebben beduidend minder fijn restafval dan matig stedelijke gemeenten zonder diftar. De hoeveelheid grof restafval ligt iets lager. Ook als we Geertruidenberg vergelijken met het gemiddelde van matig stedelijke gemeenten met diftar blijkt dat Geertruidenberg beduidend minder fijn en grof restafval heeft. Zie figuur 8.

Figuur 8 Hoeveelheid fijn en grof restafval in kg/ inwoner

Effect hoogte aanbiedtarief op hoeveelheid fijn restafval

- Gemeenten met diftar hebben minder fijn restafval dan gemeenten zonder diftar. De combinatie met een verlaging van de inzamelfrequentie naar (meestal) 1 keer per 4 weken of het wegbrengen van restafval versterkt de reductie van de hoeveelheid fijn restafval.
- In algemene zin kan worden gesteld dat hoe hoger het aanbiedtarief, hoe minder fijn restafval huishoudens aanbieden. Het is echter geen lineair verband, zoals ook blijkt uit de vergelijking van de RWB-gemeenten. In tabel 14 is het inzamelresultaat voor fijn restafval in 2024 afgezet tegen het aanbiedtarief voor een 240 liter restafvalcontainer in 2024. De cijfers Geertruidenberg zijn 2025.
- Uit de vergelijking blijkt dat met het wegbrengen van fijn restafval naar een ondergrondse verzamelcontainer in de wijk zoals in Geertruidenberg of een inzamelfrequentie van eens in de vier weken in combinatie met een aanbiedtarief van minimaal € 10 voor een 240 liter container gemiddeld per inwoner tussen de 32 en 83 kilogram fijn restafval wordt aangeboden. De gemeente Roosendaal met een aanbiedtarief van € 9 scoort 115 kilogram.
- Bij de gemeenten met een inzamelfrequentie van eens in de twee weken ligt de aangeboden hoeveelheid fijn restafval gemiddeld per inwoner tussen de 128 en 169 kilogram. Dit is beduidend meer fijn restafval dan in de gemeenten met een inzamelfrequentie van eens in de vier weken. Dit geldt ook voor Halderberge en Rucphen die een aanbiedtarief hebben van minimaal € 10.
- In tabel 15 is aanvullend een vergelijking gemaakt met gemeenten die ook een systeem hebben waarbij inwoners hun restafval moeten wegbrengen naar een verzamelcontainer in de wijk en een tarief betalen per aanbieding. Geertruidenberg zit met € 3,50 per aanbieding aan de bovenkant van de tarieven. Het effect van dit hogere tarief zien we terug in een lagere hoeveelheid fijn restafval.

	Jaar	Aanbied-tarief 240 liter	Inzamel-frequentie fijn restafval	fijn restafval in kg/ inw
Zundert [1]	2024	€ 12,24	1 x 4 weken	32
Geertruidenberg [2]	2025	€ 14,00	wegbrengen	52
Etten-Leur [3]	2024	€ 10,00	1 x 4 weken	65
Alphen-Chaam	2024	€ 11,42	1 x 4 weken	76
Altena	2024	€ 19,20	1 x 4 weken	77
Drimmelen	2024	€ 12,90	1 x 4 weken	83
Roosendaal	2024	€ 9,00	1 x 4 weken	115
Woensdrecht [4]	2024	€ 9,71	1 x 2 weken	128
Halderberge [4]	2024	€ 13,02	1 x 2 weken	129
Rucphen	2024	€ 11,30	1 x 2 weken	147
Bergen op Zoom	2024	€ 7,90	1 x 2 weken	169

[1] Omgerekend vanuit tarief 140 liter.
[2] Buitengebied 1 x 4 weken
]3] Omgerekend vanuit tarief 180 liter.
[4] Tarief eerste 13 ledigingen

Tabel 14 Hoogte aanbiedtarief in relatie tot hoeveelheid fijn restafval

.

	Jaar	Aanbied-tarief 60 liter	fijn restafval in kg/ inw
Gilze en Rijen	2024	€ 4,00	35
Geertruidenberg	2025	€ 3,50	52
Kampen	2024	€ 2,85	54
Leusden	2024	€ 1,60	61
Hengelo	2024	€ 2,60	66
Tiel	2024	€ 2,00	71
Doesburg	2024	€ 2,90	74
Zoeterwoude	2024	€ 1,94	84
Zwolle	2024	€ 1,80	89
Zuidplas	2024	€ 2,25	98
Velsen	2024	€ 2,00	107

Tabel 15 Hoogte aanbiedtarief versus hoeveelheid fijn restafval

4.2 Samenstelling fijn restafval

Om vast te stellen in welke mate verschillende afvalsoorten die inwoners van Geertruidenberg gescheiden kunnen aanbieden nog in het fijn restafval voorkomen worden sorteeranalyses uitgevoerd. In tabel 16 staan de sorteerresultaten van gemeente Geertruidenberg in de periode 2020-2025 (in 2019 zijn geen sorteeranalyses uitgevoerd).

Vergelijking van de drie fasen

- In 2025 bestaat 70% (gewichtsprocenten) van het fijn restafval uit afvalsoorten die inwoners in Geertruidenberg gescheiden kunnen aanbieden, zoals GFT+E, papier, PMD, glas, textiel, luiers en de categorie 'overige grondstoffen'. Onder deze laatste categorie vallen vooral de afvalsoorten die de gemeente op de milieustraat inneemt.
- 30% van het fijn restafval is echt restafval dat in deze container thuishoort. Het 'echt restafval' bestaat vooral uit hygiënisch papier, tapijten, stofzuigerzakken en ondefinieerbaar afval waarvoor inwoners geen mogelijkheden hebben om deze gescheiden aan te bieden.
- Doordat met name het aandeel papier, PMD en de categorie 'overige grondstoffen' in het fijn restafval in 2025 lager ligt dan in 2020, is het aandeel 'echt restafval' in het fijn restafval in 2025 met 30% hoger dan in 2020 (22%). Dit is positief. Hoe beter inwoners hun afval scheiden, hoe minder te scheiden afvalsoorten in het fijn restafval terechtkomen en hoe meer fijn restafval bestaat uit 'echt restafval'.

Vergelijking met matig stedelijke gemeenten en RWB-gemeenten

Het fijn restafval van de gemeente Geertruidenberg bestaat voor 70% uit afvalsoorten die inwoners gescheiden kunnen aanbieden en 30% 'echt restafval'. Gemiddeld in matig stedelijke gemeenten en de RWB gemeenten ligt het percentage 'echt restafval' lager, respectievelijk op 21% en 25%.

Hoeveelheden in gewichtsprocenten	Fase 1 voor wijzigingen		Introductie Nieuwe inzamelen		Fase 2 Nieuwe inzamelen		Fase 3 Diftar
	2109	2020	2021	2022	2023	2024	2025
GFT+E	ga	33%	35%	30%	30%	29%	35%
papier	ga	5%	5%	5%	3%	2%	2%
PMD	ga	13%	9%	8%	4%	5%	3%
glas	ga	5%	4%	3%	3%	4%	4%
textiel	ga	6%	3%	5%	7%	5%	7%
luiers	ga	4%	8%	8%	14%	6%	10%
overige grondstoffen	ga	12%	10%	10%	18%	20%	10%
echt restafval	ga	22%	24%	32%	21%	29%	30%
Totaal fijn restafval	ga	100%	100%	100%	100%	100%	100%

ga = geen analyses

Tabel 16 Samenstelling fijn restafval (bron: De AfvalSpiegel)

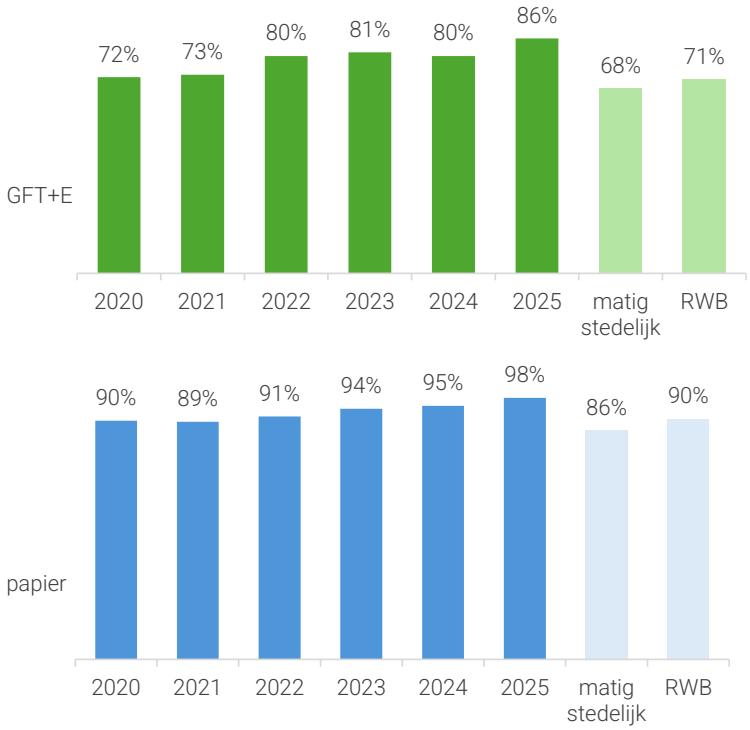
Hoeveelheden in gewichtsprocenten	Fase 3 Diftar	Matig stedelijk	RWB gemeenten
	2025	2024	2024
GFT+E	35%	39%	34%
papier	2%	6%	4%
PMD	3%	8%	8%
glas	4%	3%	3%
textiel	7%	4%	6%
luiers	10%	8%	7%
overige grondstoffen	10%	11%	13%
echt restafval	30%	21%	25%
Totaal fijn restafval	100%	100%	100%

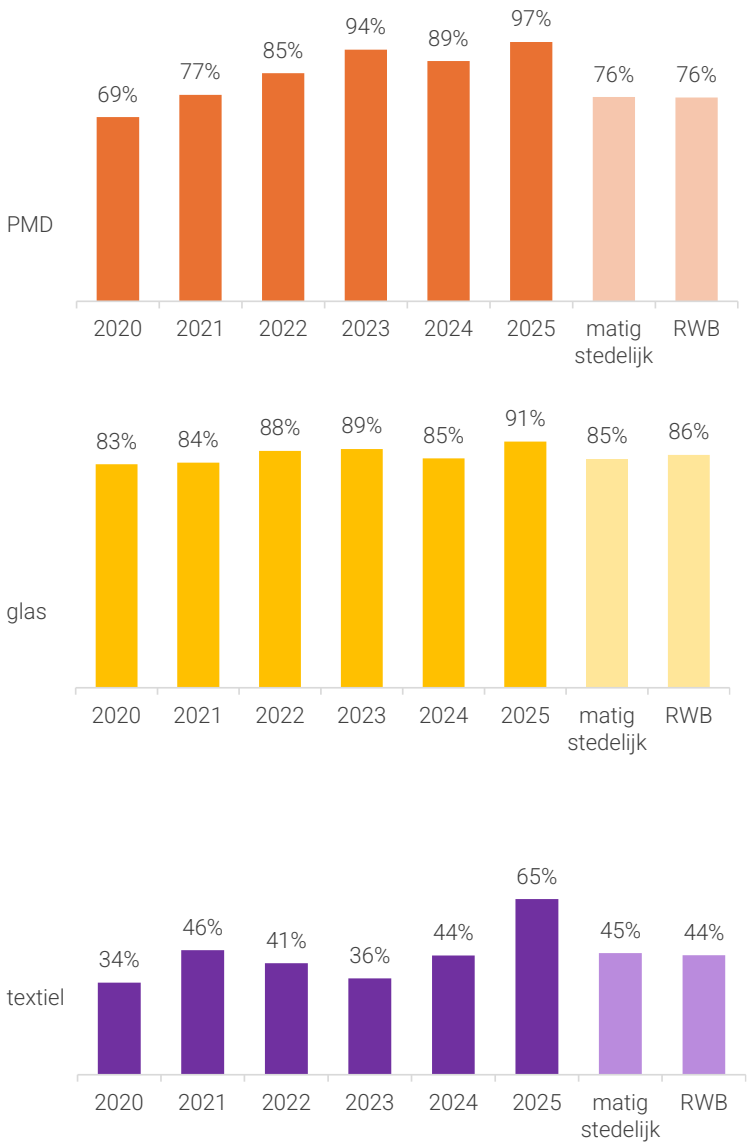
Tabel 17 Samenstelling fijn restafval (bron: De AfvalSpiegel)

4.3 Scheidingspercentage per afvalsoort

Nu we weten hoeveel kilogram GFT+E, papier, PMD, glas en textiel gescheiden wordt ingezameld en in welke mate deze afvalsoorten nog voorkomen in het fijn restafval (op basis van sorteeranalyses), kan worden uitgerekend hoeveel procent van elke afvalsoort gescheiden wordt. Zie figuur 9. De cijfers van luiers zijn achterwegen gelaten, omdat niet elke gemeente deze inzamelt. Hierdoor is er geen compleet beeld te schetsen.

Het scheidingspercentage voor zowel GFT+E, als voor papier, PMD, glas en textiel is in de periode 2020 tot en met 2025 gestegen. Alle scheidingspercentage liggen hoger dan gemiddeld in vergelijkbare matig stedelijke gemeenten en de RWB gemeenten.

Figuur 9 Scheidingspercentages GFT+E, papier, PMD, glas en textiel

4.4 Samenstelling grof restafval

In 2025 is in samenwerking met de andere Baronie-gemeenten onderzoek gedaan naar de samenstelling van het grof huishoudelijk restafval dat inwoners aanbieden op de milieustraat.

Het grof restafval in de gemeente Geertruidenberg bestaat voor 21% uit fijn materiaal (kleine dan circa 50 centimeter) en is feitelijk te beschouwen als fijn restafval dat inwoners in de verzamelcontainer of minicontainer aanbieden. 79% is grof materiaal. Gemiddeld over alle Baronie-gemeenten is het aandeel fijn materiaal iets minder dan in Geertruidenberg.

Hoeveelheden in gewichtsprocenten	Geertruiden-berg 2025	Baronie gemeenten 2025
Fijn materiaal	21%	16%
Grof materiaal	79%	84%
Totaal grof restafval	**100%**	**100%**

Tabel 18 Samenstelling grof restafval (bron: De AfvalSpiegel)

Het grof materiaal is uitgesorteerd op te scheiden en niet te scheiden materiaalsoorten, samengestelde producten/ voorwerpen en zakken met fijn restafval. Het aandeel samengestelde producten is in Geertruidenberg beduidend meer dan gemiddeld in de Baronie-gemeenten. Zakken met fijn restafval mogen inwoners van de gemeente tegen betaling aanbieden in de container voor grof restafval. Uitgaande van het gemiddeld gewicht van een grijze/ zwarte 60 liter zak van 5 kilogram en een kilotarief van € 0, 45 (tarief 2025), betalen inwoners op de milieustraat een bedrag van € 2,25 per zak. Dit is minder dan wanneer je als inwoner die zak aanbiedt in een ondergrondse container. Dan betaal je € 3,50.

Hoeveelheden in gewichtsprocenten	Geertruiden-berg 2025	Baronie gemeenten 2025
Te scheiden materiaalsoorten	30%	44%
Samengestelde producten	46%	28%
Niet te scheiden materiaalsoorten	6%	11%
Zakken met fijn restafval	18%	17%
Totaal grof materiaal	**100%**	**100%**

Tabel 19 Samenstelling grof materiaal (bron: De AfvalSpiegel)

De 46% samengestelde producten in Geertruidenberg bestaan uit:

Banken, fauteuils en boxspings	11%
Overige meubels	23%
Overige producten	12%

Deze 46% aan spullen/ kringloopgoederen die op de milieustraat in de container voor grof huishoudelijk restafval terechtkomt is omgerekend een hoeveelheid van gemiddeld 6 kilogram per inwoner per jaar. Bij de beoordeling van de resultaten dient te worden meegewogen dat er binnen de gemeente Geertruidberg geen andere mogelijkheden zijn voor inwoners om deze spullen/ kringloopgoederen kwijt te kunnen.

4.5 Conclusies

1. Het Nieuwe inzamelen heeft geleid tot minder restafval en meer gescheiden afvalinzameling. Dit effect is met de invoering van diftar in 2025 nog extra versterkt. Het verminderde aanbod restafval zien we niet geheel terug in de vorm van extra gescheiden ingezamelde afvalsoorten. Het totale aanbod huishoudelijk afval is namelijk ook gedaald.

2. De hoeveelheid restafval is gedaald van gemiddeld 160 kilogram per inwoner in 2019 naar gemiddeld 70 kilogram per inwoner in 2025. Een daling van 90 kilogram. De gescheiden ingezamelde hoeveelheid is in die periode gestegen van gemiddeld 354 kilogram per inwoner naar gemiddeld 380 kilogram per inwoner. Een stijging van 26 kilogram. Het verschil van 64 kilogram betekent dat afval verdwijnt via kanalen waar de gemeente geen zicht op heeft. Dit effect zien we in alle gemeenten die tariefdifferentiatie hebben.
3. Met een resultaat van 70 kilogram restafval per inwoner in 2025 is de doelstelling van maximaal 30 kilogram per inwoner in 2025 nog buiten bereik.
4. In 2019 werd 69% van alle huishoudelijk afval gescheiden ingezameld. In 2025 is dit percentage gestegen naar 84%. De gemeentelijke doelstelling van minimaal 90% afvalscheiding in 2030 komt in beeld.
5. Het landelijke en ook het gemeentelijke doel dat in 2030 minimaal 60% van al het huishoudelijk afval gerecycled wordt realiseert Geertruidenberg met 70% al in 2025.
6. Gemeenten met diftar hebben minder fijn restafval dan gemeenten zonder diftar. De combinatie met een inzamelfrequentie van 1 keer per 4 weken en een aanbiedtarief van minimaal € 10 voor een 240 liter container of de combinatie met het wegbrengen van restafval met een aanbiedtarief van minimaal € 2,50 voor een 60 liter inwerpopening, beperkt de hoeveelheid fijn restafval het meest.
7. Geertruidenberg heeft veel minder restafval en hogere scheidingspercentages voor GFT+E, papier, PMD, glas, textiel en totaal dan gemiddeld in vergelijkbare matig stedelijke gemeenten en de RWB-gemeenten.
8. Het grof restafval bestaat voor een groot deel uit meubels die in potentie mogelijk geschikt zijn voor hergebruik of na demontage voor recycling.

5. Kosten

De gemeente heeft een zorgplicht als het gaat om het inzamelen van huishoudelijk afval. De kosten voor de inzameling en verwerking van het restafval en alle te scheiden afvalsoorten worden gedekt uit de inkomsten van de afvalstoffenheffing. De afvalstoffenheffing is een bestemmingsheffing. Dit houdt in dat de geïnde gelden aangewend moeten worden voor het doel. Uitgangspunt in Geertruidenberg is een 100% kostendekkende afvalstoffenheffing. Dit betekent dat alle kosten inclusief btw en overhead bij de inwoners in rekening worden gebracht. Overschotten en tekorten op de begroting afval worden verrekend met de voorziening afvalstoffenheffing.

5.1 Tarieven en hoogte afvalstoffenheffing 2025

Tot en met 2024 hanteerde de gemeente Geertruidenberg een vastrecht tarief onderscheiden naar het aantal personen in het huishouden. Er waren vier verschillende tarieven: voor 1 persoons huishoudens, 2 persoons huishoudens, 3 persoons huishoudens en huishoudens met meer dan 3 personen. Vanaf 2025 is de gemeente Geertruidenberg overgegaan op één vast tarief dat gelijk is voor alle huishoudens, ongeacht de grootte. Dit tarief was in 2025 € 201. Daarnaast betaalt elk huishouden een tarief voor elke storting in de ondergrondse verzamelcontainer voor restafval of, als zij in het buitengebied wonen, voor elke lediging van de restafvalcontainer. In 2025 was dit respectievelijk € 3,50 en € 14,00.

Met de invoering van dit systeem van tariefdifferentiatie is ook de kwijtscheldingsregeling voor de afvalstoffenheffing aangepast. Waar er voor deze huishoudens voorheen sprake was van 100% kwijtschelding van de afvalstoffenheffing, is dit vanaf 2025 niet meer het geval. Het vastrecht wordt nog steeds voor 100% kwijtgescholden. Voor wat betreft het variabele deel geldt het volgende qua vrijgestelde aanbiedingen:

- 27 aanbiedingen bij een ondergrondse container van 60 liter;
- 7 aanbiedingen van een minicontainer van 240 liter.

5.2 Nulaanbieders in 2025

In 2025 heeft 11% van de huishoudens in Geertruidenberg geen fijn restafval aangeboden in de ondergrondse verzamelcontainer (nulaanbieders). Dit zijn vooral huishoudens die woonachtig zijn in de laagbouw.

verzamelcontainer restafval	aantal huishoudens	aantal nul-aanbieders		
hoogbouw	1.410	15	=	1%
laagbouw	7.989	1.053	=	13%
LB met HB rechten	232	18	=	8%
Totaal	**9.631**	**1.086**	**=**	**11%**

Tabel 20 Aantal nulaanbieders ondergrondse restafvalcontainer in 2025

242 huishoudens woonachtig in het buitengebied hebben een 240 liter restafvalcontainer in gebruik die om de vier weken wordt geleegd. 14% van deze huishoudens heeft in 2025 geen enkele keer de container laten legen. 11% en 14% zijn overigens gemiddelde percentages in vergelijking met scores in andere gemeenten met een gedifferentieerde tariefstelling.

In oktober 2025 heeft de gemeente Geertruidenberg een brief gestuurd naar alle huishoudens die eind september nog geen enkele storting of aanbieding hadden gedaan. 130 huishoudens hebben op de brief gereageerd. Een enkeling gaf aan geen werkende milieupas te hebben. De meeste huishoudens gaven aan hun afval elders weg te gooien. Voorbeelden zijn: eigen bedrijf, op het werk, naar familie of vrienden in een andere gemeente, of in openbare afvalbakken in de eigen gemeente en daarbuiten.

5.3 Gemiddelde afvalstoffenheffing 2025

Op basis van het aantal huishoudens dat in 2025 een aanbieding heeft gedaan en het tarief per aanbieding is een berekening gemaakt van de gemiddelde afvalstoffenheffing voor huishoudens die restafval aanbieden in een verzamelcontainer en voor huishoudens die een 240 liter restafvalcontainer in gebruik hebben. Voor de berekening van het variabele deel zijn de nulaanbieders buiten beschouwing gelaten. Zij betalen alleen het vastrecht tarief.

Berekening gemiddelde afvalstoffenheffing (excl. nulaanbieders) in 2025	Verzamel-container	Mini-container
A. Aantal aanbiedingen	132.163	1.435
B. Aantal huishoudens totaal	9.631	242
C. Aantal huishoudens zonder aanbiedingen	1.086	34
D. Aantal huishoudens met aanbiedingen (B-C)	8.545	208
E. Gemiddeld aantal aanbiedingen per huishouden (A/D)	15	7
F. Variabel tarief aanbieding	€ 3,50	€ 14,00
G. Variabel deel heffing (E x F)	€ 52,50	€ 98,00
H. Vastrecht deel heffing	€ 201,00	€ 201,00
I. Gemiddelde heffing (excl.nulaanbieders) (G+H)	€ 253,50	€ 299,00

Tabel 21 Berekening gemiddelde afvalstoffenheffing in 2025

Het aantal aanbiedingen van 15 bij gebruik van de verzamelcontainer en 7 bij gebruik van de minicontainer is gemiddeld voor gemeenten met diftar en een tarief van € 3,50 (60 liter) en € 14,00 (240 liter) per aanbieding (zie ook paragraaf 4.1).

Worden de huishoudens die in 2025 geen aanbiedingen hebben gedaan ook meegerekend, dan komt het gemiddeld aantal aanbiedingen op 14 voor de verzamelcontainer en 6 voor de minicontainer. De gemiddelde heffing is dan € 250 bij gebruik van de verzamelcontainer en € 285 bij gebruik van de minicontainer.

In de begroting 2025 is voor de afvalstoffenheffing gerekend met 26 aanbiedingen bij gebruik van de verzamelcontainer. Het buitengebied is buiten beschouwing gelaten. De gemiddelde heffing waarmee is gerekend is dan € 292 (€ 201 + € 91). De inkomsten vanuit de afvalstoffenheffing vallen in 2025 derhalve lager uit dan begroot.

5.4 Afvalstoffenheffing 2026

In 2026 zal het aantal aanbiedingen naar verwachting ongeveer gelijk zijn aan het aantal in 2025. Voorstel van het college was om het vastrecht tarief voor 2026 met € 48 te verhogen. De raad heeft echter besloten om het vastrecht deel en het variabele aanbiedtarief gelijk te houden aan 2025. Dit betekent dat ook in 2026 de inkomsten niet dekkend zijn voor de kosten. Het tekort wordt gedekt uit de voorziening afvalstoffenheffing die hiermee uitgeput is. Tekorten kunnen in de toekomst niet meer gedekt worden vanuit de voorziening.

5.5 Conclusies

1. Hoewel Geertruidenberg uitgaat van een 100% kostendekkende afvalstoffenheffing, blijken de inkomsten in 2025 lager uit te vallen dan begroot. Dit komt met name door een lager aantal aanbiedingen dan waarmee in de begroting is gerekend.
2. De overstap naar één uniform vastrecht voor alle huishoudens heeft de systematiek vereenvoudigd en vergroot de transparantie. Tegelijkertijd leidt de combinatie met een variabele tarief tot lagere totale inkomsten dan verwacht.
3. In 2025 heeft 11% van de huishoudens met een verzamelcontainer en 14% van de huishoudens in het buitengebied geen restafval aangeboden. Deze percentages zijn gemiddeld in vergelijking met andere diftargemeenten, maar drukken wel de opbrengsten van het variabele tarief.
4. Doordat tarieven in 2026 gelijk blijven en het aantal aanbiedingen naar verwachting niet stijgt, blijven de inkomsten ook dan onvoldoende. Het tekort wordt nog gedekt uit de voorziening afvalstoffenheffing, maar deze is daarmee uitgeput. Tel hierbij op dat de verwerkingskosten voor restafval de komende jaren verder zullen stijgen en het is duidelijk dat om de kosten te kunnen dekken verhoging van in ieder geval het vastrecht tarief noodzakelijk is, minimaal zoals het college al had voorgesteld voor 2026, namelijk met € 48.

6. Samenvattende conclusies en adviezen

De gemeente Geertruidenberg heeft de afgelopen jaren de afvalinzameling ingrijpend gewijzigd. Deze evaluatie beoordeelt de effecten van deze veranderingen op service, milieurendement en kosten. De resultaten dienen te worden gezien in het licht van slechts één jaar ervaring met tariefdifferentiatie. De opmerkingen van een deel van de inwoners over het in hun ogen hoge aanbiedtarief zijn mogelijk beïnvloedt door het feit dat inwoners vlak voor het uitzetten van de enquête de afrekening over 2025 hadden ontvangen.

6.1 Samenvattende conclusies

De samenvattende conclusies gegroepeerd per prestatiegebied laten zien dat de gemeente Geertruidenberg goed scoort op service en milieurendement. Verbeteringen zijn vooral mogelijk en nodig op het prestatiegebied kosten.

Service

- Het serviceniveau van de inzamelvoorzieningen is objectief vergelijkbaar met andere gemeenten. Een wekelijkse inzameling van GFT+E in de zomermaanden is minder gebruikelijk.
- Inwoners zijn sterk gemotiveerd om afval te scheiden en erkennen het milieubelang.
- De inzameling van PMD en GFT+E wordt goed gewaardeerd.
- De inzameling van restafval scoort in de waardering het laagst en ontvangt relatief veel onvoldoendes. De grootste onvrede zit bij betalen per aanbieding (€ 3,50), storingen en volle containers, bijplaatsingen, alsmede gevolgen voor ouderen en minder mobiele inwoners.
- Communicatie krijgt een 7,0. De MijnAfval app en de gemeentelijke website worden het meest geraadpleegd.

Milieurendement

- De hoeveelheid restafval is gedaald van 160 kilogram per inwoner (2019) naar 70 kilogram per inwoner (2025). Het doel van maximaal 30 kilogram restafval per inwoner is nog niet in beeld.
- Het scheidingspercentage is gestegen van 69% naar 84%. Het doel van minimaal 90% is binnen bereik.
- Met een recyclepercentage van 70% in 2025 wordt de landelijke doelstelling van minimaal 60% (2030) al gehaald.
- Geertruidenberg presteert beter dan vergelijkbare matig stedelijke gemeenten en de meeste regiogemeenten.

Kosten

- De afvalstoffenheffing in Geertruidenberg ligt onder het landelijk en provinciaal gemiddelde.
- De inkomsten uit de afvalstoffenheffing zijn onvoldoende om de kosten te dekken. Het tekort wordt in 2026 nog gedekt uit de voorziening afvalstoffenheffing, maar deze raakt daarmee uitgeput. In 2026 zijn de tarieven niet verhoogd, terwijl kosten blijven stijgen (verwerking, belastingen, CO_2-heffing).
- Verhoging van de tarieven is noodzakelijk om het systeem structureel financieel houdbaar te laten zijn..

6.2 Adviezen

Zoals geconcludeerd scoort de gemeente Geertruidenberg goed op de prestatiegebieden service en milieurendement. Verbeteringen zijn evenwel nog mogelijk. Gegeven het feit dat de inkomsten uit de afvalstoffenheffing onvoldoende zijn om de kosten te dekken, ligt de focus in de adviezen op maatregelen om het systeem structureel financieel houd baar te laten zijn. Dit is in de vorm van mogelijke kostenbesparingen en het verhogen van de tarieven afvalstoffenheffing.

We onderscheiden de volgende adviezen:

1. Prioriteren onderzoeken regionale milieustraat en samenbrengen verwerkingscontracten Baroniegemeenten.
2. Mogelijkheid aanbieden spullen/ kringloopgoederen.
3. Onderzoek en keuze inzameling PMD en papier in hoogbouw .
4. Vasthouden aan bronscheiding PMD.
5. Stoppen met wekelijkse inzameling GFT+E van mei t/m oktober.
6. Kwijtscheldingsregeling uit begroting afvalstoffenheffing halen.

1. **Prioriteren onderzoeken regionale milieustraat en samenbrengen verwerkingscontracten Baroniegemeenten**
   De onderzoeken die al lopen naar realisatie van een regionale milieustraat (samen met Drimmelen en Oosterhout) en het samenbrengen van de verwerkingscontracten van alle Baroniegemeenten zullen moeten uitwijzen in hoeverre hiermee met name kostenbesparingen mogelijk zijn. Advies is om deze onderzoeken te prioriteren.

2. **Mogelijkheid aanbieden spullen/ kringloopgoederen**
   Inwoners hebben geen mogelijkheid om spullen/ kringloopgoederen gescheiden aan te bieden op de milieustraat of in een kringloopwinkel, zodat deze beschikbaar komen voor hergebruik. In potentie gaat het jaarlijks om gemiddeld 6 kilogram per inwoner. Advies is om in het onderzoek dat Geertruidenberg samen met de gemeenten Drimmelen en Oosterhout uitvoert naar mogelijke realisatie van een regionale milieustraat dit onderwerp mee te nemen.

3. **Onderzoek en keuze inzameling PMD en papier in hoogbouw**
   Om het uitfaseren van openbare ondergrondse verzamelcontainers voor PMD te stimuleren ontvangen gemeenten geen vergoeding wanneer het ingezamelde PMD voor minder dan 65% daadwerkelijk bestaat uit PMD. Metingen die Verpact dit jaar laat uitvoeren zullen moeten uitwijzen of de ondergrondse verzamelcontainers voor PMD in de hoogbouw aan deze eis voldoen. Alternatieven voor deze inzamelwijze zijn inzameling met een speciale zak of minicontainer (daar waar bewoners van de hoogbouw ruimte hebben voor een minicontainer of stoppen met de gescheiden inzameling van PMD. Het PMD mag dan bij het fijn restafval. In een nascheidingsinstallaties wordt het PMD uit het fijn restafval gehaald.

   Indien inzameling van PMD via de ondergrondse verzamelcontainers wordt stopgezet, kunnen deze containers worden gebruikt voor de inzameling van papier dat vrijkomt bij bewoners van de hoogbouw. Zij hebben op dit moment namelijk geen inzamelmiddel voor papier.

4. **Vasthouden aan bronscheiding PMD**
   Indien voor de hoogbouw uiteindelijk een keuze wordt gemaakt om PMD niet meer gescheiden in te zamelen, raakt dit ook de discussie of de gemeente Geertruidenberg niet gemeente breed moet overstappen op nascheiding. Op basis van de huidige inzichten zal bin nascheiding naar verwachting gemiddeld per inwoner maximaal 30 kilogram PMD uit het fijn restafval worden gehaald. Het huidige resultaat met bronscheiding is 47 kilogram goedgekeurd PMD (resultaat 2025). Indien dit ook het resultaat is in 2026, dan is nascheiding naar verwachting structureel € 10 tot € 15 per aansluiting duurder. Hierbij is nog geen rekening gehouden met eenmalige transitiekosten. Van belang is ook om op te merken dat nascheiding op gespan-

nen voet staat met het betalen per inworp of per lediging. De sturingsmogelijkheid van een financiële prikkel wordt verstoord. De meeste gemeenten met diftar zamelen PMD gescheiden in.

Gegeven het feit dat overstappen op nascheiding een negatief effect heeft op het milieurendement, kostenverhogend werkt en niet past binnen de filosofie van diftar, is het advies om PMD gescheiden te blijven inzamelen. Een uitzondering kan worden gemaakt voor de hoogbouw (zie ook onder 2). Voor een nadere toelichting over keuze bron- of nascheiding zie ook bijlage 1.

5. Stoppen met wekelijkse inzameling GFT+E van mei t/m oktober
   Geertruidenberg heeft gedurende zes maanden (mei tot en met oktober) een wekelijkse inzameling van GFT+E met minicontainers De jaarlijkse kosten voor deze voorziening bedragen € 245.000 excl. btw.

   Een toenemend aantal gemeenten met een wekelijkse inzameling in en rondom de zomermaanden, ook in de RWB-regio, is gestopt of voornemens om te stoppen met deze service. Zo is de gemeente Oosterhout gestopt in 2023 en Drimmelen en Zundert in 2025. Op basis van de resultaten van een proef in 2025 heeft ook de gemeente Etten-Leur besloten om vanaf 2026 niet een langer wekelijks in te zamelen. Van de 16 RWB-gemeenten functioneert dan alleen nog in de gemeenten Breda, Moerdijk en Geertruidenberg een wekelijkse inzameling. Geertruidenberg is dan met zes maanden wekelijkse inzameling ook sterk afwijkend van Breda en Moerdijk waar deze service drie maanden geldt en overigens ook ter discussie staat.

   Het stoppen met de wekelijkse inzameling heeft in de betrokken gemeenten niet geleid tot een verminderd aanbod GFT+E. Ook hebben deze gemeenten geen toename gezien in klachten en meldingen.

   Argumenten om te stoppen:
   - Minder inzamelronden (van 39 naar 26) betekent minder vervoersbewegingen en bijgevolg een CO2-reductie.
   - Uitgaande van de huidige kosten per inzamelronde is op jaarbasis een besparing van € 80.000 te realiseren op de inzamelkosten.
   - Invulling van de dienstverlening als gevolg van een tekort aan chauffeurs is, zeker in de zomermaanden, elk jaar weer een uitdaging voor de inzamelaar.
   - Een beperkt aantal inwoners maakt gebruik van de mogelijkheid om GFT+E wekelijks aan te bieden en vaak zijn de containers maar voor de helft gevuld. Inwoners die extra capaciteit nodig hebben, kunnen in Geertruidenberg tegen betaling een tweede GFT+E container krijgen.

6. Kwijtscheldingsregeling uit begroting afvalstoffenheffing halen
   De bedragen die zijn gemoeid met de kwijtscheldingsregeling heeft de gemeente Geertruidenberg opgenomen als kostenpost binnen de begroting van de afvalstoffenheffing. Dit is een jaarlijks bedrag van € 75.000. kwijtschelding van de afvalstoffenheffing kan ook als onderdeel van armoedebeleid worden gezien. Deze kostenpost vervalt dan binnen de begroting afvalstoffenheffing.

Bijlage 1 Keuze voor bron- of nascheiding PMD

Het relevante criterium voor gemeenten die overwegen over te stappen op nascheiding van PMD is de uitzonderingsgrond van art. 10 lid 3 sub a van de Europese Kaderrichtlijn afvalstoffen. Volgens die uitzonderingsgrond mag nascheiding geen negatief effect hebben op het potentieel om voorbereiding voor hergebruik, recycling of andere behandelingen voor nuttige toepassing te ondergaan en moet de output van de nascheidingsketen een vergelijkbare kwaliteit als die van de bronscheidingsketen opleveren.

Gemeenten die willen overstappen op nascheiding moeten aantonen dat de kwaliteit van het recyclaat, gemaakt met nagescheiden PMD dat uit de eigen gemeente komt, een kwaliteit heeft die ten minste net zo goed is als het recyclaat dat op dit moment wordt gemaakt met het materiaal dat via bronscheiding wordt ingezameld. Of dit het geval is, is niet alleen afhankelijk van de kwaliteit en kwantiteit van de bronscheiding in de gemeente en de kwaliteit en kwantiteit van de nascheiding door de nascheider die door de gemeente is gecontracteerd, maar ook van de prestatie van de partijen in de ketenstappen erna (sortering en recycling). Deze vergelijking is echter voor gemeenten niet te maken.

Vanaf een bepaald punt in de keten is de kwaliteit en kwantiteit van het PMD en het daaruit verkregen recyclaat namelijk niet meer herleidbaar naar een individuele gemeente. Tot waar in de keten het nog wel herleidbaar is naar gemeenten verschilt tussen de bron- en nascheidingsketen. Voor bronscheiding kan, zodra het PMD wordt gekeurd, van een individuele gemeente vastgesteld worden wat de kwantiteit en kwaliteit (zuiverheid) is. Vanaf dat moment wordt het PMD vermengd met dat van andere gemeenten en is er alleen op locatie/installatie-niveau informatie bekend over kwaliteit en kwantiteit. Voor nascheiding geldt dat zodra het fijn huishoudelijk restafval geleverd wordt bij de nascheider er vermenging plaatsvindt met het restafval van andere gemeenten. Daarnaast is de kwaliteit en kwantiteit van de output van recycling (het recyclaat) niet altijd herleidbaar naar bron- of nascheiding. Gemeenten hebben geen volledige toegang tot data over de kwantitatieve en kwalitatieve prestatie van de ketenstappen na inzameling en acceptatie.

Vergelijking bron- en nascheiding wat betreft hoeveelheid PMD

- In Geertruidenberg is in 2025 gemiddeld per inwoner 48 kilogram PMD gescheiden ingezameld. Op de overslaglocatie is een hoeveelheid van gemiddeld 1 kilogram per inwoner afgekeurd. Resteert een hoeveelheid van gemiddeld per inwoner 47 kilogram goedgekeurde PMD die bij de kunststof-sorteerinstallatie is aangeleverd.
- De meeste nascheidingsinstallaties kunnen, afhankelijk van de samenstelling van het fijn restafval en de effectiviteit van de installatie, bruto 50 tot 60% van alle PMD uit het fijn restafval halen. Dit resulteert in een hoeveelheid PMD die ligt tussen de 15 en 30 kilogram per inwoner. Hierbij de opmerking dat bij nascheiding alle metalen eruit worden gehaald, dus niet alleen de verpakkingen. Exacte cijfers over het scheidingsrendement van nascheidingsinstallaties worden door betrokken partijen als marktgevoelig en vertrouwelijk beschouwd en derhalve beperkt gedeeld.
- In de vergelijking van bron – en nascheiding is het verdere traject in de keten (via kunststof-sorteerinstallatie of direct naar recyclers) waar ook nog uitval als gevolg van vervuiling plaatsvindt buiten beschouwing gelaten.

Vergelijking bron- en nascheiding wat betreft service

- Het niet meer gescheiden hoeven houden van PMD kunnen huishoudens beschouwen als een verhoging van de service. De vraag is of dat zo is hangt vooral af van de mogelijkheden die ze nu hebben om PMD gescheiden te houden in huis, het beschikbare inzamelmiddel (gemak) en hoe belangrijk hun intrinsieke wens is om afval te kunnen scheiden als bijdrage voor een beter milieu.

- Voor huishoudens die PMD gescheiden houden, zowel in laag- als hoogbouw, wijzigt de situatie in huis/ keuken. Er is geen apart bewaarmiddel meer nodig voor deze fractie. De capaciteit voor het kunnen bewaren van fijn restafval zal vergroot moeten worden. Voor de een zal dit meer gemak zijn en voor een ander zal het niet uitmaken, immers de totaal benodigde capaciteit blijft hetzelfde en men is al ingesteld op het gescheiden bewaren van PMD.
- Een belangrijk deel van de huishoudens vindt het belangrijk afval te scheiden omdat men afval als een maatschappelijk probleem ervaart en de wil heeft om een steentje bij te dragen aan een beter milieu. Hierdoor beoordelen inwoners bronscheiding over het algemeen positief. Dit betekent dat afval scheiden op een laagdrempelige wijze een betrokkenheid creëert bij het milieu. Echter is het wel belangrijk dat een systeem van bronscheiding goed gecommuniceerd wordt. Bij de keuze voor nascheiding komt deze mogelijkheid te vervallen.

Vergelijking bron- en nascheiding wat betreft kosten

Bepalend in de vergelijking van de kosten van bron- en nascheiding is met welke toekomstige tarieven wordt gerekend. Een voorzichtige inschatting op basis van bestaande inzichten (tarieven en hoeveelheden) laat zien dat voor de gemeente Geertruidenberg nascheiding ten opzichte van bronscheiding structureel €10 tot € 15 per aansluiting duurder is. Hierbij is dan nog geen rekening gehouden met transitiekosten. De kosten worden bepaald door de verwerkingskosten voor fijn restafval, het percentage afvalstoffenbelasting dat verwerkers met en zonder nascheiding doorberekenen, de doorbelasting van de CO2-heffing minus de vergoeding voor het gescheiden ingezamelde PMD dan wel bij nascheiding de vergoeding per ton fijn restafval. Hieronder is een toelichting opgenomen over vergoedingen en tarieven.

- Bij bronscheiding ontvangen gemeenten een voorschot per ton ingezameld PMD. Achteraf vindt verrekening plaats op basis van de vastgestelde kwaliteit PMD. Deze kwaliteit wordt vastgesteld op basis van metingen die in het kader van de nieuwe Ketenovereenkomst in elke gemeente met bronscheiding plaatsvinden. De kwaliteit wordt gedefinieerd als het percentage PMD ten opzichte van het percentage vervuiling.
- Bij nascheiding ontvangen gemeenten een vergoeding per ton ingezameld fijn restafval.
- Informatie vanuit verwerkers laat zien dat er geen of minimale verschillen zijn tussen de verwerking van aan de bron gescheiden of na te scheiden fijn restafval.
- Bij verwerking van fijn restafval via een nascheidingsinstallaties in combinatie met een afvalenergiecentrale wordt het tarief afvalstoffenbelasting doorgaans over een lager percentage doorbelast dan bij directe verbranding. Bij nascheiding wordt namelijk minimaal het PMD uit het afval gehaald, waardoor de te verbranden hoeveelheid minder is. Het percentage waarover afvalstoffenbelasting wordt doorbelast bij deze combinatie varieert doorgaans tussen de 60% en 75% van het totale bruto tonnage. Daarmee ligt het doorbelaste aandeel afvalstoffenbelasting lager dan bij reguliere AEC-verwerking. Sommige marktpartijen hanteren echter nog steeds een volledige doorbelasting van de afvalstoffenbelasting over het gehele verbrandingsdeel. In recente aanbestedingen is steeds vaker een maximale doorbelasting van 80% voorgeschreven voor verwerkers met nascheiding.
- In recente aanbestedingen wordt 100% van de CO2-heffing doorbelast aan de klant. Hoewel nascheiding zorgt voor reductie van fossiele CO2-uitstoot wordt deze reductie gerekend als generiek voor huishoudelijk afval.

De combinatie van nascheiding en diftar

- Nascheiding staat op gespannen voet met het betalen per lediging van de restafvalcontainer of per inworp in de ondergrondse verzamelcontainer. Bij nascheiding hebben huishoudens niet langer de gelegenheid om zo weinig mogelijk restafval aan te bieden (de fractie PMD zit er per definitie in) en daarmee zo goedkoop mogelijk uit te zijn. De sturingsmogelijkheid van een financiële prikkel wordt verstoord. Inwoners betalen een hogere prijs voor het aanbieden van PMD waarvoor ze geen alternatieve mogelijkheid hebben om uit het restafval te laten. PMD bij het restafval betekent meer volume en bijgevolg meer ledigingen en inworpen.
- De meeste gemeenten met diftar zamelen PMD gescheiden in. Toch zijn er gemeenten die nascheiding combineren met diftar. Binnen het model van nascheiding wordt diftar op basis van gewicht als eerlijker ervaren dan diftar op basis van aantal inworpen/ ledigingen. Aangezien wegen van het afval bij verzamelcontainers (nog) niet mogelijk is betalen inwoners in de gemeenten met nascheiding ook een bedrag per inworp.

Contact

De AfvalSpiegel
Kraaivenstraat 21-15
5048 AB Tilburg
www.deafvalspiegel.nl

